

Departement Cultuur,
Jeugd & Media

Jaarmagazine 2022

Lees verder

[02 Voorwoord](#)

[03 Heropstart](#)

[04 Vinger aan de pols](#)

[05 Innoveren](#)

[06 Internationaal](#)

[07 Veranderend beleidslandschap](#)

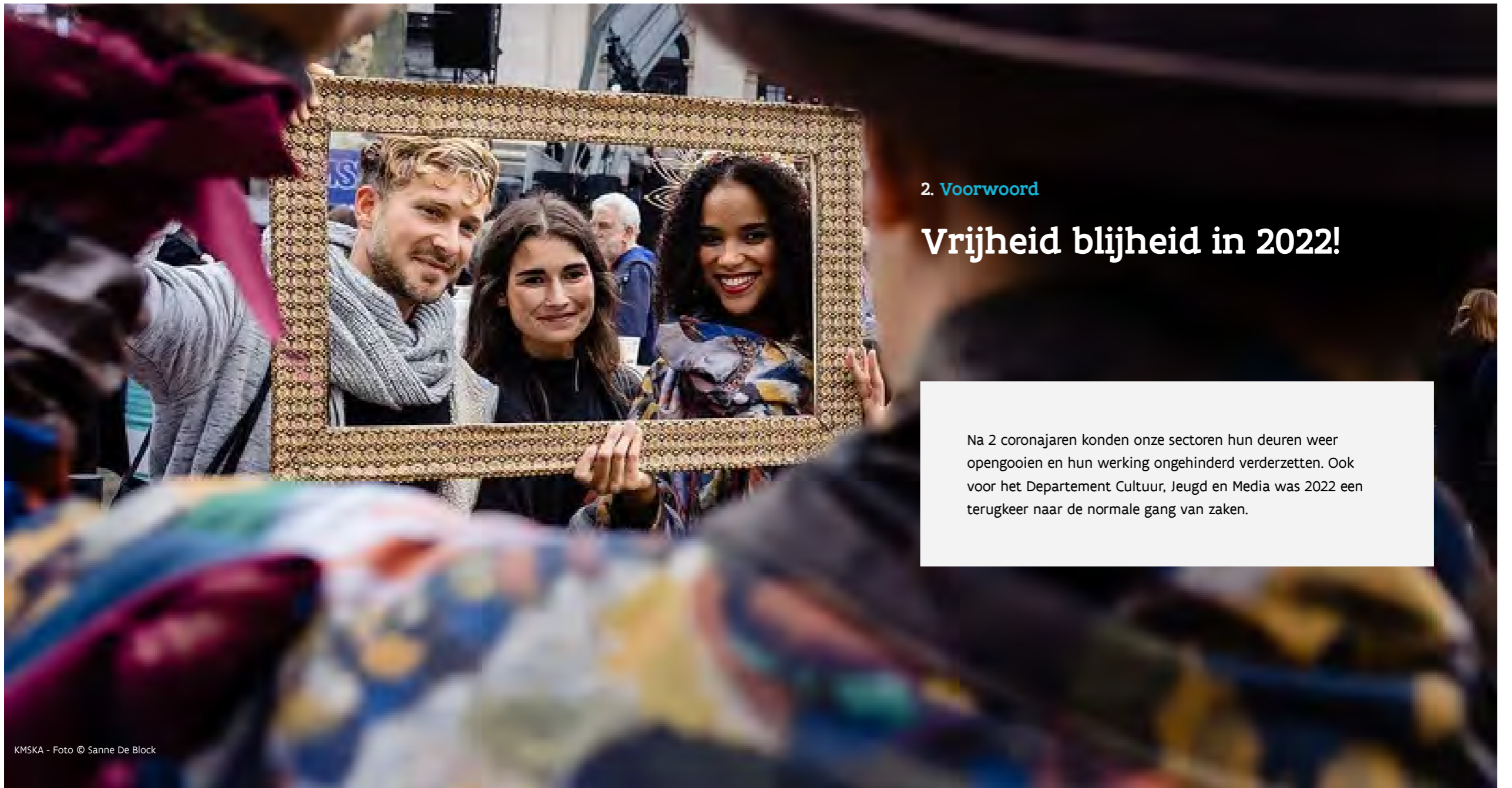
[08 Reflectie](#)

[09 Organisatie](#)

[10 Evenementen](#)

[11 Kerncijfers](#)

Foto © Ans Brys

2. Voorwoord

Vrijheid blijheid in 2022!

Na 2 coronajaren konden onze sectoren hun deuren weer opengooien en hun werking ongehinderd verderzetten. Ook voor het Departement Cultuur, Jeugd en Media was 2022 een terugkeer naar de normale gang van zaken.

KMSKA - Foto © Sanne De Block

Terug naar de orde van de dag

De voorbije jaren werden heel wat initiatieven genomen om de gevolgen van de coronacrisis in onze sectoren op te vangen. Zo trok de Vlaamse Regering ruim **200 miljoen euro** uit voor een **40-tal relanceprojecten** in de cultuur-, jeugd- en mediasector. Veel van die projecten liepen in 2022 op hun laatste benen. Zo werden vorig jaar de eerste kunstwerken ingehuldigd die dankzij het 'Stimuleringsinstrument Kunst In Opdracht' gerealiseerd werden.

Het zijn allemaal bijzondere trajecten die een verschil zullen maken de komende jaren. Eén beslissing van de minister van Cultuur Jan Jambon was ook bijzonder. Zo werd met het coronabudget in 2021 3,75 miljoen euro extra geïnvesteerd in de aankoop van **256 hedendaagse kunstwerken** van 167 kunstenaars. Die werken worden aan verschillende musea in bruikleen gegeven en eind 2023 tentoongesteld. In deze beleidsperiode (2019-2024) zal de minister van Cultuur voor bijna **5 miljoen euro** besteed hebben aan de aankoop van hedendaagse kunst.

In 2022 konden we ons gelukkig weer op de orde van de dag richten. Een aantal grote werven en projecten hadden immers niet stilgelegen. Zo zochten en vonden we maar liefst 79 externe experts die in de komende jaren de organisaties uit het **sociaal-cultureel volwassenenwerk** zullen evalueren. En voor het beleidsveld **jeugd** mondde een intensief participatietraject met de jeugdsector uit in een hertekening van decretale kader.

Focus op digitalisering

We werkten eveneens mee aan het **Vlaamse subsidieregister**, waardoor ook de subsidiestromen voor cultuur, jeugd en media op een eenvormige manier zichtbaar worden. Daarbij zetten we maximaal in op automatisering en digitalisering.

De digitaliseringsgolf zet zich versneld door in de samenleving, en dat laat zich ook bij de overheid en in ons departement voelen. Zo lanceerden we ons gloednieuwe **dataportaal**, waar op termijn alle beschikbare data over de beleidsvelden cultuur, jeugd en media te vinden zullen zijn. Ook onze **interne communicatie** miste de digitale trein niet. Met de nieuwe maandelijkse videonieuwsbrief 'Beslist Weten' communiceren we de beslissingen van het management op een open en transparante manier naar onze medewerkers.

Niet alleen op het vlak van digitalisering kijkt het departement naar de toekomst. In 2022 zetten we ook stappen om regelgeving en beleid **future proof** te maken. Zo kregen de regels rond **toegankelijkheid** van audiovisuele mediadiensten een noodzakelijke update en staken we op de eerste editie van **CULTURE TALKS** in Antwerpen de hoofden bij elkaar om na te denken over het begrip commons.

Het jaar van de heropening

Samenkomen, bezoeken en feesten: het kon vorig jaar eindelijk weer zonder beperkingen. De 50ste verjaardag van ons eigen **Frans Masereel Centrum** op 15 oktober was een memorabel evenement, waarop maar liefst 800 kunstliefhebbers en tientallen kunstenaars, beleidsmakers en vrijwilligers aanwezig waren. Maar het grootste wapenfeit van 2022 was zonder enige twijfel de langverwachte en prestigieuze heropening van het prachtig gerenoveerde **KMSKA** op 24 september. Voorwaar het mooiste gevoel van 2022!

Van harte,

Luc Delrue

Secretaris-generaal van het Departement Cultuur, Jeugd en Media

3. Heropstart

In 2022 keerde het normale leven na 2 jaar corona eindelijk terug. Ook in de cultuur-, jeugd- en mediasector mochten vanaf eind mei weer onbeperkt activiteiten plaatsvinden. Daardoor kon de coronabarometer gelukkig snel weer de schuif in. Toch kwam het cultuurbezoek slechts met mondjesmaat op gang. De Vlaamse campagne 'Beleef weer meer' moest daar verandering in brengen. Verder was het in ons eigen departement alle hens aan dek voor de verdere uitrol van het relanceplan Vlaamse Veerkracht. Ontdek er alles over in dit hoofdstuk.

3.1 Relanceplan Vlaamse Veerkracht

3.1.1 Digitaal transformatieprogramma moet digitale weerbaarheid van Vlaamse mediasector verhogen

3.1.2 Garantiefonds voor audiovisuele producties geeft sector de nodige gemoedsrust

3.1.3 Eerste kunstwerken van stimuleringsinstrument Kunst in Opdracht ingehuldigd

3.2 Campagne 'Beleef Weer Meer' maakt Vlaming weer warm voor cultuur

3.3 De coronabarometer, een beetje onze baby

3.1 Relanceplan Vlaamse Veerkracht

Met het relanceplan Vlaamse Veerkracht investeert de Vlaamse Regering 4,3 miljard euro om Vlaanderen te wapenen tegen de economische en maatschappelijke gevolgen van de coronacrisis. Ruim 200 miljoen euro gaat naar een 40-tal relanceprojecten in de cultuur-, jeugd- en mediasector. De afgelopen 2 jaar hebben een 50-tal medewerkers van het Departement Cultuur, Jeugd en Media die projecten voorbereid, opgestart en uitgewerkt.

Wist je dat dankzij de relancemiddelen:

- meer dan 50 miljoen euro werd geïnvesteerd in de brede audiovisuele en mediasector, met subsidies voor onder andere 30 mediaprojecten en 70 mediaorganisaties?
- 29 veerkrachtprojecten werden opgestart die inzetten op een vrijetijdsaanbod voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties?
- al meer dan 50 gratis energiescans zijn uitgevoerd op cultuur- en jeugdinfrastructuur?
- 386 senior- en patrouilletenten werden aangekocht om de stock van de ULDK uit te breiden?

Dit is slechts een greep uit de **relanceprojecten voor cultuur, jeugd en media**. Benieuwd naar meer? Lees dan zeker verder.

opMaatorkest - Foto © Björn Comhaire

Projecten in de steigers

In dit hoofdstuk belichten we kort enkele boeiende projecten die volop in ontwikkeling zijn en pas in de komende jaren rond zullen zijn.

We werkten vorig jaar verder aan een **publieke digitale inventaris van cultuur- en jeugdinfrastructuur**. Ook het traject waarbij de vroegere provinciale erfgoeddatabanken worden geïntegreerd in één **collectieregistratie- en collectiebeheersysteem** liep verder.

Onder de noemer **Duurzaam Digitaal Transformer**en werken we aan een basis voor een datagedreven beleid in de cultuursector, waarbij we in eerste instantie focussen op het verbinden van vraag en aanbod, met het oog op participatie aan het culturele en vrijetijdsaanbod.

Nog een ander project zet in op het **digitaliseren van erfgoedcollecties**.

Met een aantal andere Vlaamse entiteiten werkten we verder aan het **Verenigingsloket**.

Voortgang van de relanceprojecten

Met zo'n forse injectie aan relancemiddelen wil de Vlaamse Regering ook graag weten hoe al die projecten **vorderen**. Daarvoor liet ze een specifieke **monitoringstool** ontwikkelen, waarin de projectverantwoordelijken sinds 2022 halfjaarlijks rapporteren over de voortgang van de relanceprojecten. De **rapporten en data** zijn publiek toegankelijk.

Foto © Daria Miasoedova

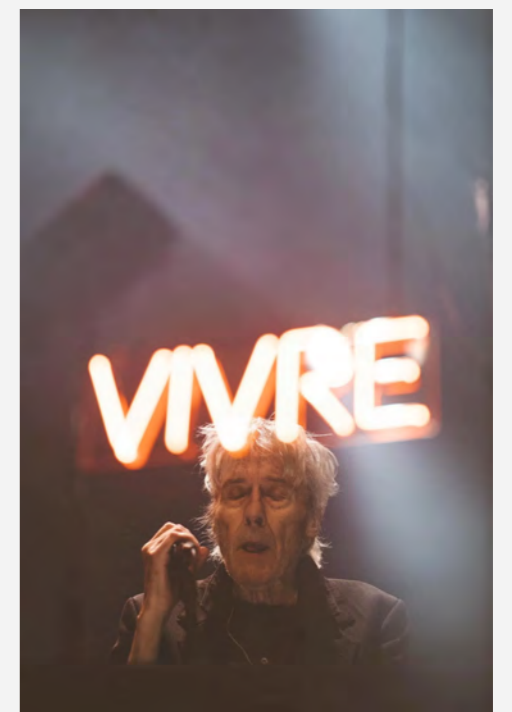

Foto © Arno

3.1.1 Digitaal transformatieprogramma moet digitale weerbaarheid van Vlaamse mediasector verhogen

De Vlaamse Regering zette in april 2021 het licht op groen voor een digitaal transformatieprogramma voor de Vlaamse mediasector en maakte daarvoor 35 miljoen euro vrij. Met het plan wil de regering de Vlaamse mediasector stimuleren om extra in te zetten op digitalisering en innovatie. Het programma loopt nog tot eind 2026.

Het plan moet een antwoord bieden op de stijgende **uitdagingen** van de mediasector. Het Vlaamse media-ecosysteem staat immers al enkele jaren sterk onder druk door de snelle digitalisering van onze samenleving en economie. Daarnaast wijzigt het mediagebruik in snel tempo en zetten internationale spelers onze mediabedrijven steeds meer onder druk.

Tegelijkertijd brengt de digitale revolutie ook **kansen** met zich mee, zeker op het vlak van samenwerking binnen de mediasector. Die samenwerkingsverbanden moeten de motor worden van de relance in de mediasector.

Outrageous - Foto © Michelle Geerdyn

Ambitieuw plan als antwoord op digitale uitdagingen

De relancemiddelen bieden daarom een unieke kans om de weerbaarheid van het Vlaamse media-ecosysteem te verhogen. Op basis van de actuele uitdagingen, de noden in de Vlaamse mediasector, de Europese agenda rond mediabeleid en het beschikbare relancebudget werd een programma uitgewerkt dat steunt op **7 pijlers**. We lichten de projecten hieronder kort toe.

Crossmediaal Meetsysteem (XMM)

Lokale spelers hebben vandaag niet de nodige meetinstrumenten om de volledige **behoeften en gebruikersgewoonten van de consument** in kaart te brengen. Die data worden voor een groot deel afgeschermd door grote internationale (sociale media) platformen en technologiebedrijven, wat een grote impact heeft op het concurrentievermogen van lokale spelers. Om daarop een antwoord te bieden, bundelen **10 mediaorganisaties** de krachten om werk te maken van een nieuw geavanceerd en sectorbreed crossmediaal meetsysteem. Samen vormen ze het **Crossmediaal Consortium (XMC)**, dat bestaat uit:

- Ads & Data
- DPG Media
- Mediafin
- Mediahuis
- Niet-openbare regionale televisievereniging Vlaanderen (NORTV)
- Roularta Media Group
- SBS Belgium
- Vlaamse Audiovisuele Regie (VAR)
- Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie (VRT)
- WE MEDIA.

Met het meetsysteem kan het mediagebruik in Vlaanderen in kaart gebracht worden. De inzichten die eruit voortvloeien, worden aangewend om de media-ervaring van de Vlaamse consument gevoelig te verbeteren. De Vlaamse Regering gaf principieel haar goedkeuring voor een **subsidie van 4 miljoen euro**. De Europese Commissie moet wel nog controleren of de staatssteunregels werden nageleefd.

De verschillende lagen (pijlers) van het meetsysteem, met indicatie van de objectieven per laag - Foto © VRT

Mediahub

Om het snel evoluerende mediagebruik te kunnen bijhouden, ontbreekt er in Vlaanderen een schaalbare netwerkinfrastructuur waarmee steeds grotere volumes **content** op maat van de consument naar steeds meer verschillende platformen verspreid kunnen worden. De **Mediahub** biedt daarvoor een oplossing. Daarvoor wordt een **gedeeld netwerk en privaat cloudplatform** ontwikkeld waarmee alle mediamakers verbindingen kunnen leggen tussen verschillende medialocaties en op hoge snelheid mediastreams en -bestanden kunnen versturen, ontvangen, opslaan en bewerken. Daarnaast biedt de Mediahub ook een waaier van diensten aan via een gemeenschappelijk platform.

Het geheel moet enerzijds leiden tot **meer efficiëntie voor mediamakers** en **meer kwaliteit voor hun consumenten**. Anderzijds moet het de voedingsbodem vormen voor **nieuwe digitale tools** in vele sectoren (cultuur, onderwijs, IT ...), die op deze manier sneller een afzetmarkt kunnen vinden in Vlaanderen, en nadien in de rest van de wereld. Het project wordt getrokken door 5 organisaties:

- MediaNet Vlaanderen
- VRT
- DPG Media
- EMG
- NER

De Vlaamse Regering gaf principiële haar goedkeuring voor een **subsidie van 4 miljoen euro**. De Europese Commissie moet wel nog controleren of de staatssteunregels werden nageleefd.

Foto © VRT

Desinformatie

De wereld werd de laatste jaren sterk geconfronteerd met een massa aan foute informatie. Om ook in Vlaanderen daartegen de strijd aan te binden, voorzag het transformatieprogramma een projectoproep rond desinformatie. Om daartegen de strijd aan te binden, voorzag het transformatieprogramma een projectoproep rond desinformatie. Bedoeling was onderbouwde en praktijkgerichte initiatieven te ondersteunen die de **maatschappelijke en redactionele weerbaarheid** tegen desinformatie verhogen.

Na advies van een jury van externe experts besliste de minister van Media om **5 projecten** te ondersteunen voor een totaalbedrag van **3.152.713 euro**. Het gaat zowel om projecten die burgers weerbaarder maken tegen foute informatie als om projecten die mediaspelers helpen om de juiste informatie te verspreiden.

Digitale transformatie van de regionale omroepen

Vlaanderen kent **10 regionale televisieomroeporganisaties** met heel wat belangrijke opdrachten: regionaal nieuws brengen, de communicatie onder de bevolking en met overheden stimuleren en bijdragen tot de algemene sociale en culturele ontwikkeling van de regio. Om die taken in een digitale context te kunnen blijven uitoefenen moeten ze mee digitaal transformeren.

Met het **transformatieplan voor de regionale televisieomroepen** willen we daarop inzetten. De focus ligt op noodzakelijke investeringen en gemeenschappelijke projecten die een meerderheid van de regionale televisieomroepen kan implementeren. Dat gebeurt rond 5 thema's: data, content, distributie, redactie- en publicatiesysteem en business modellen van de toekomst. De Vlaamse Regering kende eind 2021 een subsidie van **2 miljoen euro** toe aan NORTV voor dit project. Het loopt nog tot en met september 2023.

Foto © VRT

Projectoproep digitale transformatie

De Vlaamse mediasector vroeg de nodige flexibiliteit om zelf bottom-up samenwerkingsinitiatieven te kunnen opstarten. De **projectoproep digitale transformatie** bood daar een antwoord op: de focus lag op concrete en effectief implementeerbare projecten waarbij meerdere relevante partners betrokken zijn en die inspelen op deze **3 kernthema's**:

- verbeteren van de vindbaarheid en zichtbaarheid van Vlaamse content
- slimme technologieën en digitale tools om de efficiëntie en kwaliteit van mediaproductie, opslag, distributie en waardecreatie te verhogen
- mediaplatformen van de toekomst.

Na advies van een jury van experts besliste de minister van Media om **18 projecten** te ondersteunen voor een totaalbedrag van **11.790.733 euro**.

Seeds and Growth for Media

Onze Vlaamse mediabedrijven behoren tot de internationale top. Ze krijgen echter steeds meer **concurrentie** van grote internationale mediaspelers en platformen. Om overeind te blijven moet de sector verder digitaliseren en innoveren. Maar dat is niet zo vanzelfsprekend.

VRT, MediaNet Vlaanderen en Thomas More bundelen de krachten om een **groeipad voor jonge en doorstartende mediabedrijven** te ontwikkelen. Dat doen ze enerzijds via ecosysteemversterkende activiteiten en anderzijds via een incubatorprogramma.

Om deze uitdaging te realiseren werkt Seeds and Growth for Media aan **4 doelstellingen**:

- de noden van de media- en audiovisuele sector in kaart brengen
- de kennis en vaardigheden op het gebied van digitale technologie binnen de mediasector vergroten
- technologische en creatieve innovaties uitwerken tot een concrete **proof of concept**
- de beste ideeën laten doorgroeien door coaching en ondersteuning.

Het samenwerkingsverband ontvangt voor het project een subsidie van **996.912 euro**, waaraan zowel Media als Innovatie (VLAIO) elk voor de helft bijdragen. Het project ging begin 2023 van start en loopt nog tot eind juni 2026.

Foto © 30 Birds

Flanders Game Hub

De Vlaamse gamesector geniet wereldwijd een sterke reputatie. Daardoor wordt hij ook geconfronteerd met een grote **brain drain**. De grootste talenten trekken vaak naar het buitenland om aan de slag te gaan in grote gamestudio's. De voorbije jaren werden wel al stappen gezet om publiek en privékapitaal voor de sector vrij te maken. Toch kiezen nog te weinig afgestudeerden voor de ontwikkeling van game- en XR-applicaties in eigen land.

HANGAR K, FLEGA en HOWEST- DAE Studios slaan de handen in elkaar om gamebedrijven in Vlaanderen succesvol te laten starten en te helpen groeien. Het uiteindelijke doel is een **structurele groei en verduurzaming** van de Vlaamse game-industrie.

De Flanders Game Hub moet:

- de **drijvende kracht** worden van een sterke en economisch bloeiende game- en XR-industrie in Vlaanderen
- **bruggen bouwen** tussen talent, bedrijven, experts, investeerders en partners
- bedrijfsontwikkeling **ondersteunen** via een incubator- en acceleratorprogramma
- het **kloppend hart** van de Vlaamse game community worden via events over heel Vlaanderen.

De Vlaamse Regering kende aan de partners een subsidie van **2 miljoen euro** toe voor dit project. Flanders Game Hub ging begin 2023 van start en loopt nog tot eind 2026.

3.1.2 Garantiefonds voor audiovisuele producties geeft sector de nodige gemoedsrust

De Vlaamse Regering keurde begin 2021 een garantiefonds van 10 miljoen euro goed om de heropstart van de Vlaamse audiovisuele productiesector te ondersteunen. Doel van het garantiefonds was het dekken van bepaalde coronagerelateerde risico's tijdens opnameperiodes.

Sinds de uitbraak van de coronapandemie was het voor producenten onmogelijk geworden om schade en annuleringskosten als gevolg van een pandemie te verzekeren. Toch bestond het risico dat een productie moest worden stopgezet door besmetting van onvervangbare cast- of crewleden of door overheidsmaatregelen tijdens een nieuwe coronagolf.

Gezamenlijk fonds voor film- en televisieproducties

Met het garantiefonds kwam er een oplossing voor het **verzekeren van audiovisuele producties** tegen die risico's, wat voor de sector een belangrijke voorwaarde was om te herstarten.

De minister van Cultuur ondersteunde het garantiefonds met 5 miljoen euro. Die middelen waren bestemd voor **filmproducties** die zowel mét als zonder steun van het VAF gemaakt zijn (fictie, documentaire, animatie, kortfilm).

De minister van Media deed eenzelfde duit in het zakje voor **televisieproducties**. Naast fictie-, animatie-, en documentairereeksen, met inbegrip van kinder- en jeugdreeksen, kwamen eveneens cultuur-, human interest- en entertainmentprogramma's in aanmerking.

Sector lijdt weinig schade door corona

Het garantiefonds liep van 9 februari 2021 tot 31 oktober 2022 en werd beheerd door het [Vlaams Audiovisueel Fonds](#). Over de hele looptijd werden 163 dossiers aangemeld, waarvan er **155 effectief werden geregistreerd** (38 voor film en 117 voor televisie). De registratie van een dossier betekende niet noodzakelijk dat er schade was. Dat er zoveel dossiers werden geregistreerd, toont wel aan dat het garantiefonds de sector duidelijk de nodige **gemoedsrust** had gegeven.

De 155 geregistreerde dossiers vertegenwoordigden samen een **totale Belgische productiekost van 131.838.275 euro**. Voor 6 dossiers werden in totaal 8 claims ingediend. Daarvan werden 6 claims aanvaard, na behandeling door de Garantiefondscommissie (1 voor film en 5 voor televisie). De totale schadevergoeding bedroeg **279.889 euro**: 201.283 euro voor film en 78.606 euro voor televisie.

Grafieken 2021-2022

- [Garantiefonds 2021 t.o.v. 2022: registraties per maand](#)
- [Garantiefonds 2021 - 2022: evolutie registraties per maand](#)

3.1.3 Eerste kunstwerken van stimuleringsinstrument Kunst in Opdracht ingehuldigd

De creatie van kunst in de (semi)publieke ruimte heeft heel wat troeven. Naast het feit dat kunst intrinsiek verrijkend is, brengt het burgers op een laagdrempelige manier in contact met kunst en cultuur. Met het 'Stimuleringsinstrument Kunst in Opdracht in de publieke ruimte' wilde de minister van Cultuur de realisatie van kunstprojecten in die publieke ruimte aanmoedigen. Gespreid over 2021 en 2022 reserveerde hij daarvoor een relancebudget van 3 miljoen euro.

De eerste oproep in 2021 leverde **16 goedgekeurde kunst opdrachten** op, goed voor ruim **950.000 euro**. Na de 2de oproep werden 21 kunstprojecten gesubsidieerd, goed voor bijna **2.050.000 euro**. Met die subsidies konden de opdrachtgevers professionele kunstenaars aantrekken om een nieuw kunstwerk te creëren voor een specifieke locatie in Vlaanderen of Brussel, in een stedelijke of landelijke omgeving.

Vorig jaar werd een reeks kunstprojecten van de eerste oproep **ingehuldigd**. Wat ze duidelijk met elkaar gemeen hebben is dat ze **in dialoog** gaan met hun omgeving en met wie die omgeving gebruikt, als bewoner of passant. Een degelijke **contextanalyse vooraf** is dan ook heel belangrijk, want alleen zo wordt een nieuwe kunstopdracht ook echt door de gemeenschap gedragen en gebruikt.

We stellen de ingehuldigde kunstprojecten hieronder graag even voor.

Murals Zennepark

ABC - Foto © Katrien De Blauwer

Op de achtergevel van ABC (Art Basics for Children) werd in mei een collage van **Katrien De Blauwer** ingehuldigd. Zij nam **6 blinde ramen** onder handen, die vanuit het nieuwe Zennepark bewonderd kunnen worden. Samen met Brukselbinnenstebuiten werd een geleide wandeling opgezet om de wijk én het nieuwe kunstwerk van De Blauwer te leren kennen.

The Long Hand

Sammy Baloji - The Long Hand - Foto © Tom Cornille

Nog in mei verscheen er op de Scheldekaaien in Antwerpen een **sculptuur van Sammy Baloji**. The Long Hand heeft expliciet de bedoeling om mensen samen te brengen en verwijst naar de koloniale vaarroute tussen Congo en België.

Sound of Sand

Sound of Sand - Foto © Erik Vallbo

In het najaar zag Sound of Sand het levenslicht, een **participatief kunstwerk van Erik Vallbo** in opdracht van Musica in Pelt. Sound of Sand werd mee door kinderen ontwikkeld en werkt alleen door actieve medewerking van de toeschouwers.

Migrating Churches

Migrating Churches - Bornem Wintam - Foto © Michael Delausnay

Nog in het najaar konden we Migrating Churches gaan bewonderen, een kunstwerk van **Elise Eeraerts** in opdracht van de gemeente Bornem. Migrating Churches is een **lichtkunstwerk** dat op uitdrukkelijke vraag van de inwoners van het gehucht Wintam werd vervaardigd, nadat de kerk ontwijd en de inboedel weggehaald werd.

PLOT

Een buitenbeentje bij de opgeleverde kunst opdrachten is ongetwijfeld de **openluchtopera PLOT**, die op 18 september op de Tondeliersite in Gent werd gebracht. Een kunstwerk zonder permanente plek, maar wel met een **duurzaam effect**, en dat was doorslaggevend om het project goed te keuren. De opera werd door verschillende kunstenaars van Piloot vzw aangestuurd, die een heel diverse groep buurtbewoners lieten participeren. De opera bracht verschillende vragen, sociale problemen, maar ook een gezamenlijke fierheid op de wijk naar boven. De hoofdrol was weggelegd voor de Lieve, de rivier die vroeger door de wijk stroomde maar volledig werd overbouwd. De stem van de rivier werd door verschillende inwoners vertolkt, wat de **brede participatie van de buurt** nog eens benadrukt. Van de eenmalige opera verschijnt dit jaar nog een videoverslag en de website blijft als archief bestaan.

3.2 Campagne 'Beleef Weer Meer' maakt Vlaming weer warm voor cultuur

Op 7 maart 2022 verschoof de coronabaro-meter naar 'code geel'. Alle cultuur- en vrijetijdsorganisatoren gooiden hun deuren weer open. Maar het publiek volgde niet meteen. Om de 'occasionele participant' te heractiveren, lanceerde de Vlaamse overheid de campagne 'Beleef Weer Meer', in samenwerking met publiq, VRT, de kunstinstellingen en de socio-culturele sector. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media hielp de campagne mee verspreiden via al zijn communicatiekanalen.

Sinds 'code geel' konden we weer onbeperkt genieten van live cultuur en vrije tijd. Niet alleen waren de theater-, concert- en filmzalen terug open, ook de actieve cultuurbeleving - via de amateurkunsten of het cultureel vrijwilligerswerk - herleefde. Toch bleek dat **zowel cultuurbezoek als actieve cultuurparticipatie** slechts **mondjesmaat** terug op gang kwamen. Vooral bij een deel van de occasionele cultuurbezoekers leek de 'gewoonte' om cultuurevents in te plannen en tickets te boeken doorbroken.

Insteek van de campagne: herkenbare emoties

Dit publiek van **light users** kon geheractiveerd worden door het te herinneren aan de **unieke troeven van live cultuurbeleving**: de ontroering, de vervoering, de spanning, het samenzijn enzovoort. De campagne 'Beleef Weer Meer' wou die sluimerende herinnering naar boven halen en de goesting naar cultuur- en vrijetijdsbeleving in de meest brede zin opnieuw aanwakkeren.

'Beleef Weer Meer' zette in op de **herkenbare emotie direct na het cultuurbezoek**. Visueel lag de nadruk op de blijdschap, verwondering, ontroering, extase, overgave of verbondenheid die een event teweegbrengt. De baselines spoorden de potentiële bezoekers aan om opnieuw die voldoening achteraf op te zoeken: 'Ga voor ...'

Op maat van elke doelgroep

Cultuurhuizen, vrijetijdsorganisaties en lokale besturen gingen aan de slag met het campagnemateriaal om hun publiek weer warm te maken voor cultuur. Via een handige **toolkit** konden ze het campagnemateriaal **aanpassen op hun maat**. 'Beleef Weer Meer' was aanpasbaar volgens **regionale context** ('Beleef weer meer in Gent'), volgens **discipline** ('Beleef weer meer in het theater'), volgens **organisatie** ('Beleef weer meer in de AB') en volgens medium (print en social).

3.3 De coronabarometer, een beetje onze baby

De langverwachte coronabarometer werd in januari 2022 ingevoerd, op een moment dat onze samenleving in de ban was van de besmettelijke, doch milde omikronvariant. Dat een door sector en politiek gedragen barometer door het overlegcomité werd goedgekeurd, was mede de verdienste van het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

Van ad-hoc-crisismanagement tot voorspelbaar crisisbeheer

Met het crisisbeheer van de coronapandemie hebben we een lang en belangrijk leerproces achter de rug. Van het pure crisismanagement in de eerste maanden van 2020, met nadruk op kortetermijnmaatregelen, over toekomstgerichte maatregelen rond relance en taskforce cultuur in 2021, zijn we er steeds meer in geslaagd om tot een voorspelbaar crisisbeheer te komen. Die voorspelbaarheid werd in 2022 via de barometer gerealiseerd voor bepaalde segmenten die voor de cultuur-, jeugd- en mediasector heel belangrijk zijn: georganiseerde vrijetijdsactiviteiten en de verhouding tot publieksactiviteiten.

De coronabarometer was actief van 28 januari tot 22 mei en bepaalde in die periode wat kon en wat niet kon. Als departement hebben we **onze stempel kunnen drukken** op zowel de inhoud als de voorwaarden.

De coronabarometer: een consensusverhaal

De barometer was het resultaat van een (al in de zomer van 2020 gestarte) zoektocht naar mogelijkheden om **activiteiten uit te oefenen**, waarbij zowel de belangen van de sector als van het beleid verzoend moesten worden.

In die zin was de barometer bij uitstek een **consensusverhaal**. In wezen is hij een 'negatief iets', waartoe een sector zich liefst zo minimaal mogelijk verbindt. Een barometer legt immers altijd beperkingen op die de normale werking van een sector of individu hinderen. Voor de politiek is een barometer dan weer een keurslijf, die elke individuele minister beperkt in zijn of haar bevoegdheden en bijkomende of andere plannen wegneemt. Een minister die meer of minder wil toelaten dan wat is afgesproken, botst met het principe van een barometer.

Dat we er ondanks al deze tegenkantingen en na vele pogingen toch in geslaagd zijn om een door sector en politiek gedragen barometer te laten goedkeuren door het overlegcomité, is mede de **verdienste van ons departement**. Achter de schermen hebben we heel actief samengewerkt om sector en politiek met deze ene stem te laten spreken.

Toch maar hopen dat we de barometer nooit nog hoeven boven te halen!

4. Vinger aan de pols

Foto © Musea Brugge

Als departement volgen we onze sectoren nauwgezet op. Op die manier ontdekken we welke noden ze hebben en waar er ruimte is voor verbetering. Dat geeft ons de kans om in te spelen op nieuwe evoluties en onze eigen instrumenten bij te sturen. Zo is taxshelter nu ook mogelijk voor games, kreeg de kunstensector extra werkingsubsidies en werd een uitzonderlijk topstuk van uitvoer gered. Dit is maar een greep uit de vele initiatieven die we namen, lees dus zeker verder.

4.1 Collectie Vlaamse Gemeenschap zet belangrijke stap richting ontsluiting

4.2 Topstukkenfonds verwerft uitzonderlijke bozzetto en deel van architectuurarchief KMSKA

4.3 Over Drempels: ook kinderen en jongeren in de jeugdhulp hebben recht op vrije tijd

4.4 Musea Brugge, een nieuwe cultureel-erfgoedinstelling

4.5 Gloednieuwe subsidieronde voor kunstorganisaties en -instellingen

4.6 Nieuwe experten sociaal-cultureel volwassenenwerk

4.7 Plek op de FM-band is nog steeds gegeerd

4.8 Financiering via taxshelter nu ook mogelijk voor gamesector

4.1 Collectie Vlaamse Gemeenschap zet belangrijke stap richting ontsluiting

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media maakte in 2022 verder werk van de digitale ontsluiting van de Collectie Vlaamse Gemeenschap. Zo lieten we meer dan 2.000 kunstwerken uit het depot in Vilvoorde op foto vastleggen en startten we met een traject rond duurzaam beeldbeheer.

Kwaliteitsvolle beelden absolute voorwaarde

Om de Collectie Vlaamse Gemeenschap digitaal te kunnen ontsluiten is **kwaliteitsvol beeldmateriaal** noodzakelijk. Daarom schreven we vorig jaar een opdracht uit om foto's te nemen van de kunstwerken uit de collectie die zich in het **depot in Vilvoorde** bevinden. De opdracht werd gegund aan Dominique Provost, een fotograaf die al heel wat grote projecten in de erfgoedsector verwezenlijkt heeft en onder andere het Lam Gods op foto vastgelegd heeft. Hij is ook de vaste fotograaf van verschillende kunstenaars en galerijen.

In de zomer van 2022 werden **600 schilderijen** gefotografeerd op 8 dagen tijd. Behalve de fotograaf en zijn assistent waren daar ook 2 medewerkers van het departement en 2 jobstudenten bij betrokken. In november 2022 werden nog eens **1.555 grafiekwerken** op foto vastgelegd.

Foto © Dominique Provost Art Photography

Alle afbeeldingen op één plaats

We maakten in 2022 ook werk van **duurzaam beeldbeheer**, wat – naast een aanbod van kwaliteitsvolle foto's – ook een belangrijke rol speelt bij digitale ontsluiting. Tot nu toe was het beeldbeheer van de collectie heel gefragmenteerd: de beelden werden op verschillende platformen en dragers bewaard, waardoor het toevoegen van voldoende metadata vaak niet mogelijk was.

Daarom startten we vorig jaar ook met de voorbereidingen voor een **Digital Asset Management System (DAMS)**, een tool om de afbeeldingen van de collectie op een correcte en overzichtelijke manier te beheren. Zo worden ze op **één plaats** bewaard én er kunnen **metadata** aan toegevoegd worden. De configuratie en integratie van dit systeem voorzien we in het voorjaar van 2023.

Naast het klaren van auteursrechten en het opschonen van metadata hebben we met dit duurzame beeldbeheer een **belangrijke stap** gezet richting digitale ontsluiting van de Collectie Vlaamse Gemeenschap.

4.2 Topstukkenfonds verwerft uitzonderlijke bozzetto en deel van architectuurarchief KMSKA

In 2022 werd de Vlaamse Gemeenschap dankzij het Topstukkenfonds eigenaar van een bozzetto van de Luikse barokbeeldhouwer Jean Delcour. De bozzetto onderscheidt zich door zijn gedetailleerde afwerking en getuigt van virtuoos boetseren. Daarnaast wordt ook een deel van het architectuurarchief Van Dijk-Wenders collectief Vlaams bezit. Het archief bevat schetsen, tekeningen en archivalia over het ontwerp en de latere verbouwingen van het Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen.

Bozzetto, meesterwerk van 17de-eeuwse barokkunst

Jean Delcour (Hamoir 1631 – Luik 1707) was de belangrijkste en meest veelzijdige **barokbeeldhouwer** van het Prinsbisdom Luik. Hij kreeg tal van opdrachten voor de realisatie van onder meer oksalen, altaren en preekstoelen voor kerken en kloosters. Zijn faam en werkterrein strekten zich uit over de hele Zuidelijke Nederlanden.

Het aangekochte topstuk is een bozzetto uit ca. 1690-1691 voor een beeld van Jacobus de Mindere in de Sint-Jacobskerk van Luik. De bozzetto is representatief voor de veldragen beeldhouwkunst van Jean Delcour. Als voorontwerp onderscheidt de realisatie zich door een **gedetailleerde afwerking** en een **uitzonderlijke hoogte**. De bozzetto is een van de fraaiste voorbeelden van Delcours, – door Bernini geïnspireerde – stijl, die zich uit in de expressieve dynamiek van de plooien en de pose van de heilige.

Vlaanderen kon de bozzetto via het Topstukkenfonds kopen voor **320.000 euro**, na onderhandelingen met de eigenaar. Die had van ons departement geen toelating gekregen om het werk uit te voeren naar Londen. Na verder onderzoek door experts bevestigde de Topstukkenraad dat het om **een topstuk** ging, waardoor uitvoer onmogelijk werd. Museum voor Schone Kunsten Gent kreeg het topstuk in langdurige bruikleen.

In België zijn er van Jean Delcour relatief veel bozzetti bewaard gebleven, maar ze bevinden zich voornamelijk in Luikse musea. In Vlaanderen zijn geboetseerde voorontwerpen van de kunstenaar uiterst zeldzaam.

Archief als stille getuige van grandeur-architectuur

Via het Topstukkenfonds verwierf de Vlaamse Gemeenschap ook **4 van de 12 loten van het architectuurarchief Van Dijk-Wenders**, dat in oktober 2022 door veilinghuis Bernaerts werd geveild. Hier was een aankoopbedrag van **31.110 euro** mee gemoeid. De Topstukkenraad adviseerde de Vlaamse minister van Cultuur om alle loten waarin dit archief werd opgedeeld, op te nemen op de Topstukkenlijst. Het gaat om **schetsen, tekeningen en archivalia** over het ontwerp en de latere verbouwingen van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen, uit de periode 1884-1925.

Het museum is bepalend voor het Antwerpse stadsbeeld en heeft daarom ook een bijzondere waarde voor het collectieve geheugen. Het archief Van Dijk-Wenders geeft een duidelijk beeld van de **grandeur-architectuur** die in die periode in zwang was en is daarom representatief voor de toenmalige architecturale canon.

Foto © Marie Bouly Akindo vzw

4.3 Over Drempels: ook kinderen en jongeren in de jeugdhulp hebben recht op vrije tijd

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat kinderen en jongeren in de jeugdhulp vlotter de weg vinden naar vrijetijdsactiviteiten? Dat was het doel van de projectoproep Over Drempels, die de ministers van Jeugd en van Welzijn begin 2022 lanceerden. Dankzij de oproep worden 20 projecten ondersteund die een brug slaan tussen jeugdhulp en jeugdwerk, goed voor in totaal 733.082 euro subsidies. De projecten lopen nog tot eind juni 2023.

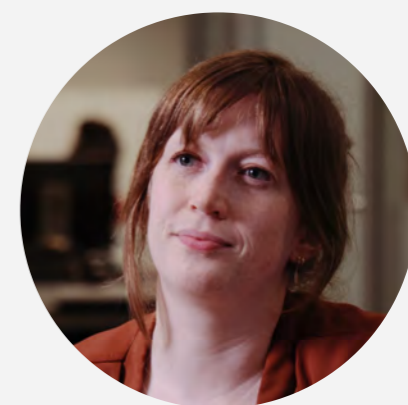
Het recht op vrije tijd is een **basisrecht** voor alle kinderen en jongeren. Helaas merken we uit onderzoek en praktijk dat de toegang tot dat recht niet evident is voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties. Ook in de jeugdhulp wordt deelname aan externe vrijetijdsactiviteiten vaak bemoeilijkt door praktische en organisatorische bezwaren. Nochtans kunnen jeugdhulpvoorzieningen een belangrijke rol als **bruggenbouwer** opnemen om structurele samenwerkingen aan te gaan met sport-, vrijetijds- of jeugdwerkverenigingen.

Samenwerking als rode draad in de projecten

Jeugdhulpvoorzieningen als bruggenbouwers: die rol wilden we met de projectoproep meer onder de aandacht brengen en verder uitbouwen. Bedoeling was om **duurzame samenwerkingen tussen lokale en regionale actoren** te laten ontstaan, met minstens één actor uit de jeugdhulp en één lokaal bestuur. Een belangrijk aandachtspunt daarbij was dat ook kinderen en jongeren in het samenwerkingsproces werden betrokken.

Naar welke projecten waren we op zoek? Vooral projecten die gericht zijn op kinderen en jongeren met een traject in de **jeugdhulp** of die nood hebben aan expertise uit jeugdhulp, maar daar om diverse redenen geen toegang toe hebben. Ook projecten voor **meer complexe doelgroepen** waren welkom, zoals niet-begeleide minderjarigen, kinderen en jongeren met een handicap, Romajongeren of jongeren die in een gemeenschapsinstelling verblijven.

“Er is nood aan een stimulans om de samenwerking op lokaal en bovenlokaal vlak te kunnen versterken.”

Janne Vermeesch

4.4 Musea Brugge, een nieuwe cultureel-erfgoedinstelling

Een toonaangevende collectie en werking brachten Musea Brugge tot het selecte gezelschap van cultureel-erfgoedinstellingen, naast M HKA en KMSKA. Musea Brugge heeft nu een voorbeeldrol op te nemen voor andere spelers in het Vlaamse cultureel-erfgoedveld.

Grote collectiebeherende organisaties met een cultureel-erfgoedwerking op internationaal niveau, kunnen aangeduid worden als **cultureel-erfgoedinstelling**. In het Kunstendecreet kennen we een gelijkaardige regeling: grootschalige initiatieven met nationale en internationale uitstraling en een belangrijke symbolische waarde in het cultuurbeleid kunnen er als kunstinstelling worden aangeduid.

Een aanduiding als cultureel-erfgoedinstelling geldt voor onbepaalde duur, staat los van subsidiëring en garandeert de continuïteit en duurzame positie van de instelling. De wijze waarop de cultureel-erfgoedwerking uitgevoerd wordt, geldt als **voorbeeld voor andere actoren in het cultureel-erfgoedveld**.

OLV-Kerk Museum - Foto © Inge Kinnet

Sterkste kandidaat in nieuwe aanduidingsronde

In 2022 werd een nieuwe **aanduidingsronde** georganiseerd. Zo'n procedure is alleen toegankelijk voor collectiebeherende organisaties die door de Vlaamse Regering worden voorgeselecteerd. Bij die voorselectie in december 2021 kwam Musea Brugge als een van de kandidaten uit de bus.

Een **internationale aanduidingscommissie**, voorgezeten door professor Kunstgeschiedenis Barbara Baert, beoordeelde de aanvraagdossiers van de kandidaten. De commissie adviseerde om Musea Brugge aan te duiden als cultureel-erfgoedinstelling. Vooral de **museumcollectie, de internationale uitstraling en het collectie- en publieksbeleid** gaven daarbij de doorslag.

Musea Brugge werd op 1 juli door de Vlaamse Regering aangeduid als **cultureel-erfgoedinstelling**. Op 2 juli overhandigde de minister van Cultuur het aanduidingscertificaat aan de directie van Musea Brugge, tijdens een persmoment in het Arentshuis.

Groeningemuseum - buitenzicht © Musea Brugge

Groeningemuseum - binnenzicht © Musea Brugge

Over Musea Brugge

Musea Brugge is de museumgroep achter **13 Brugse stedelijke musea en monumenten**: Arentshuis, Belfort, Brugse Vrije, Gezellehuis, Groeningemuseum, Gruuthusemuseum, Onze-Lieve-Vrouwekerk, Onze-Lieve-Vrouw ter Potterie, Sint-Janshospitaal, Sint-Janshuismolen, Stadhuis, Volkskundemuseum en BRUSK, de nieuwe tentoonstellingshal van Musea Brugge, waarvan de werken deze zomer starten.

Belfort - Foto © Inge Kinnert

De **collectie** van Musea Brugge bevat beeldende en toegepaste kunst van de 15de tot en met de 21ste eeuw en is ondergebracht in beschermde monumenten in de historische binnenstad van Brugge. De totale collectie is goed voor **meer dan 70.000 objecten**. Het overgrote deel van de objecten is nauw verbonden met de geschiedenis van Brugge.

Dé troef van de museumcollecties van Musea Brugge is de **grote verscheidenheid**: van Vlaamse primitieven tot actuele kunsten, van de klassieke schone kunsten tot archeologische vondsten, meubelen, zilver, wandtapijten, folklore, poëzie, enzovoort. Voor elk wat wils en voor alle leeftijden.

4.5 Gloednieuwe subsidieronde voor kunstorganisaties en -instellingen

2022 was een belangrijk jaar voor de kunstensector. Voor het eerst werden de werkingssubsidies toegekend op basis van het nieuwe Kunstendecreet. Dat zorgde bij het Departement Cultuur, Jeugd en Media voor heel wat bedrijvigheid achter de schermen. Dankzij een intense voorbereiding en een geoliede samenwerking met de externe experts slaagden we erin bijna 300 dossiers te beoordelen.

25 miljoen extra werkingssubsidies

In het voorjaar van 2022 was het alle hens aan dek om de aanvragen voor de werkingssubsidies 2023-2027 te beoordelen, de eerste keer op basis van het **nieuwe Kunstendecreet**. Het decreet onderging in 2021 een aantal aanpassingen om de dynamiek van de kunstensector toekomstgericht te waarborgen. De structurele ondersteuning via werkingssubsidies moet een divers en professioneel kunstenaarslandschap mogelijk maken.

Voor de periode 2023-2027 gaan er jaarlijks **bijna 178,5 miljoen euro** werkingssubsidies naar de kunstensector, dat is ruim 25 miljoen of 16 % meer dan initieel begroot. Met dat budget worden de komende 5 jaar kunstorganisaties, kunstinstellingen en organisaties met specifieke kerntaken ondersteund.

Alle organisaties die door de beoordelingscommissies positief beoordeeld werden, ontvangen een subsidie. Daarnaast worden nog 9 andere organisaties gesubsidieerd omdat ze belangrijk zijn voor een meerstemmig en dynamisch kunstenaarslandschap.

Budgetverdeling per werksoort en individuele subsidiebedragen

Een goede voorbereiding is het halve werk

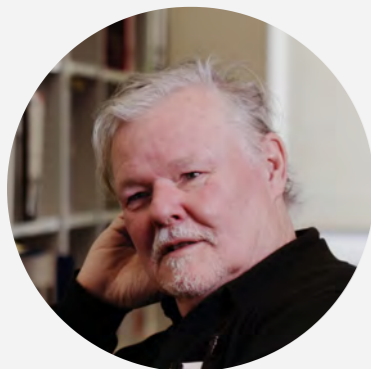
De beslissing over de verdeling van de werkingssubsidies kwam er na een aantal maanden van **intense voorbereidingen**. Alle betrokkenen werden op voorhand grondig geïnformeerd over hun taken. Bovendien kregen voorzitters en experts vóór de start van de beoordeling een professionele opleiding over digitaal vergaderen, want door de coronamaatregelen bleef fysiek samenkomen een tijdje onmogelijk.

Uiteindelijk werden maar liefst 16 beoordelingscommissies met meer dan 130 experts in het kunstenveld en 18 voorzitters ingeschakeld om de **293 ontvankelijke aanvraagdossiers** te bestuderen. Een 20-tal medewerkers van het departement beoordeelden de dossiers op zakelijk vlak, begeleidden de commissies als secretaris en schreven mee aan de adviesstukken. En ook de Landschapscommissie deed haar duit in het zakje: zij stelde discipline-overschrijdend een bijkomend advies op voor dossiers die een positief advies hadden gekregen van de beoordelingscommissies, maar buiten het beschikbare budget vielen.

Kortom, dankzij de inzet van bijna **200 experts en medewerkers** kon de Vlaamse Regering net voor de zomervakantie beslissen over de werkingssubsidies. Een welgemeende dank aan iedereen die daartoe een bijdrage heeft geleverd!

Gesprek met Jos Verbist

Maar hoe ervaren de externe experts de hele procedure? We gingen in gesprek met **Jos Verbist**, expert in diverse commissies, over de dossierbeoordeling.

“Vanuit de commissie leer je het werkveld vanuit een totaal andere hoek kennen. Absoluut een verrijking.”

Jos Verbist

Foto © Michiel Devijver

4.6 Nieuwe experts sociaal-cultureel volwassenenwerk

Voor de visitaties van 2023 en de beoordelingsronde van 2025 gingen we op zoek naar personen met de nodige expertise in de zakelijke en inhoudelijke aspecten van het sociaal-cultureel (volwassenen)werk. Een bredere kennis rond werken met kansengroepen en zakelijk beheer van non-profitorganisaties was een belangrijke troef.

Benoeming experts

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media lanceerde vanaf 21 april 2022 via verschillende mediakanalen de oproep voor kandidaat-experts om zich in te schrijven. Op 20 mei 2022 organiseerden we een infosessie voor geïnteresseerde kandidaten. De Federatie en Socius gaven daarbij ook een toelichting.

In totaal stelden 93 mensen zich kandidaat, waarvan 42 vrouwen en 51 mannen. De minister benoemde 79 externe experts. 64 daarvan gaan in 2023 aan de slag in de visitatiecommissies.

Visitatie en beoordeling

Met de nieuwe beleidsperiode in het decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk begint ook een nieuwe evaluatie- en beoordelingscyclus. Voor de huidige beleidsperiode (2021-2025) zijn er 2 belangrijke mijlpalen: een visitatieronde in 2023 en een beoordelingsronde in 2025. De eerste geldt als evaluatiemoment van de lopende werking, de tweede als beoordelingsmoment van de nieuwe beleidsplannen voor de volgende beleidsperiode (2026-2030).

Voor beide processen zijn de commissies met experts van groot belang. Zij gaan aan de slag met het beoordelingskader uit het decreet en leveren vanuit hun expertise en ervaring in de sociaal-culturele sector advies aan de organisaties en de minister van Cultuur. De commissies worden samengesteld uit een pool van externe experts, die door de minister benoemd werden.

4.7 Plek op de FM-band is nog steeds gegeerd

Om via FM te mogen uitzenden, moeten particuliere radio-omroepen een erkenning hebben die door de Vlaamse minister van Media wordt toegekend. In 2022 nam de minister in dat verband 2 beslissingen: de erkenning van 3 landelijke radio-omroepen en de toekenning van 10 frequentiepakketten aan lokale radio-omroepen.

Erkenning voor 3 grote namen

In 2022 liep een belangrijke erkenningsronde af voor de landelijke radio-omroeporganisaties. Het was heel wat jaren geleden dat een dergelijke erkenningsronde had plaatsgevonden. Ondanks de toenemende digitalisering van het radiolandschap blijft een **plek op de FM-band** momenteel nog steeds gegeerd.

De minister kende de nieuwe erkenningen toe na een **vergelijkende toets** door het Departement Cultuur, Jeugd en Media, een zogenaamde beauty contest. Op 9 februari 2022 kregen de radiozenders Qmusic, Joe en Nostalgie te horen dat ze opnieuw erkend worden als landelijke radio-omroeporganisatie voor een periode van 5 jaar. De erkenningen zijn op 1 januari 2023 ingegaan.

Foto © Radio Minerva

Frequentiepakket voor 10 nieuwe lokale zenders

Zoals hierboven vermeld hebben FM-uitzendingen nog steeds een heel groot marktaandeel. Vrijgekomen frequenties zijn dus een **schaars goed**. Sinds de vorige erkenningsronde voor lokale radio-omroeporganisaties enkele jaren geleden, had de Vlaamse Regulator voor de Media een aantal vergunningen ingetrokken. Bovendien waren er in die erkenningsronde een aantal frequentiepakketten niet toegekend. Daarom organiseerde de minister van Media in 2022 een **tussentijdse ronde** voor 10 vrije frequentiepakketten.

Op 15 juli 2022 kende de minister de erkenning voor frequentiepakket 11 (98.0 FM Antwerpen) opnieuw toe aan **Minerva vzw**, nadat de Raad van State een eerdere erkenning had vernietigd. Op 21 oktober werden ook de 9 andere frequentiepakketten toegekend. We onderzochten daarvoor in totaal 21 dossiers. Voor 2 frequentiepakketten was er slechts 1 kandidaat, voor de andere frequentiepakketten waren er verschillende kandidaten.

Na deze tussentijdse ronde kregen dus **10 nieuwe lokale radiozenders** een erkenning:

- Minerva (Antwerpen 98.0 FM)
- Vrije Eeklose Radio Omroep (Aalter 107.4 FM)
- Stadsradio Antigoon (Antwerpen 107.3 FM, Brasschaat 105.2 FM, Kapellen 105.9 FM)
- Radio Uilenspiegel (Essen 105.5 FM, Wuustwezel 107.2 FM)
- Radio UNDR (Essen 107.5 FM, Kalmthout 107.9 FM, Wuustwezel 106.1 FM)
- Radio Tele Randstad (Hoeilaart 105.8 FM)
- Calipso (Tienen 105.7 FM)
- Radio Mid West-Limburg (Tongeren 106.6 FM)
- Radio PR.OS. (Brakel 88.8 FM)
- Studio Mi Amigo (Mol 100.4 FM).

Als ze ondertussen een **zendvergunning** hebben aangevraagd bij de Vlaamse Regulator voor de Media, kun je ze nu beluisteren op hun FM-frequentie.

4.8 Financiering via taxshelter nu ook mogelijk voor gamesector

In 2022 was er heel wat bedrijvigheid rond taxshelter. Zo waren er een aantal wijzigingen in de federale taxshelterwetgeving die een impact hadden op de verwerking van de erkenningsaanvragen door het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Voor audiovisuele werken verlopen die aanvragen nu ook via een gloednieuwe module in KIOSK. Bovendien komen nu ook videospellen in aanmerking voor taxshelter, een financieel duwtje in de rug voor de gamesector.

Taxshelter is voor bedrijven een fiscale stimulans om te investeren in erkende audiovisuele, podium- en gameproducties. Dankzij taxshelter kunnen ze daarvoor een belastingvrijstelling krijgen. En voor producenten is het een manier om extra middelen uit de markt te halen.

Nog meer werken komen in aanmerking

Op 1 augustus 2022 zijn een aantal wijzigingen in de taxshelterwetgeving in werking getreden. Dat had een invloed op een aantal aspecten, zoals de erkenning van productievennootschappen, de erkenning van werken die in aanmerking komen voor taxshelter en de fiscale controle.

Wat de **audiovisuele werken** betreft komen een aantal bijkomende producties in aanmerking:

- nieuwe vormen van vertoning zoals streaming, web fiction enzovoort
- nieuwe genres, met uitzondering van producties rond informatie, sport, spel, reclame, teletekst of telewinkelen
- pilotofilms (als kortfilm), zolang het gaat om een afgerond werk met een uitgewerkte verhaallijn.

Deze lijst is niet-limitatief, maar het moet gaan om producties zoals beschreven in de Europese Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten van 10 maart 2010. Vertoning aan een groot publiek en het niet nastreven van reclamedoeleinden zijn bepalende voorwaarden.

Foto © ABCconcerts

Voor **podiumkunsten** gelden voortaan specifieke bepalingen rond try-out. Verder is er een bepaling die stelt dat een podiumwerk wordt uitgesloten van taxshelter als de toegang tot de productie slechts een deel van het inkomgeld vormt.

Verder is er nog een aanvulling op het vlak van de **fiscale controle**, met name rond de termijn waarbinnen het fiscale attest bij de cel Taxshelter moet worden aangevraagd.

Voor al die wijzigingen waren inhoudelijke aanpassingen in de online aanvraagmodule voor erkenningen nodig. Die KIOSK-module bestond al voor podiumwerken en de wetwijziging was het ideale moment om ook voor de audiovisuele werken een volledige nieuwe online module te bouwen.

Taxshelter ook mogelijk voor videospellen

Een opmerkelijk nieuw gegeven is dat nu ook videospellen (met een culturele dimensie) in aanmerking komen voor taxshelter. In het voorjaar van 2023 zou de aanvraagmodule voor de erkenningscertificaten klaar moeten zijn.

Deze uitbreiding van het taxsheltestelsel is een grote uitdaging voor ons departement. Dat deze fiscale stimulans enorm gewaardeerd en gebruikt wordt door de sector, blijkt alvast uit het **stijgende aantal aanvragen** in 2022. Voor audiovisuele werken werden ruim 220 aanvragen ingediend, vanuit de podiumkunstensector kregen we ongeveer 370 aanvragen.

5. Innoveren

Digitalisering en duurzaamheid, daar draait het om in deze snel veranderende wereld. Als departement willen we meedrijven op die golven. Zo lanceerden we vorig jaar het vernieuwde dataportaal, waarop we gegevens over de cultuur-, jeugd- en mediasector digitaal en duurzaam beschikbaar maken. Een prachtig staaltje van duurzame en geavanceerde infrastructuur is dan weer ons eigen KMSKA, dat na 11 jaar renovatiewerken weer de deuren opende. Verneem er meer over in dit hoofdstuk.

5.1 De lokale vrijetijdsmonitor: meten is weten

5.2 Open dataplatform maakt hergebruik van gegevens over cultuur, jeugd en media mogelijk

5.3 Heropening KMSKA: het mooiste gevoel van 2022

5.4 Uw vraag, onze zorg!

5.5 Nieuw onthaalpaviljoen Kasteel van Gaasbeek

5.1 De lokale vrijetijdsmonitor: meten is weten

Ondanks de opheffing van Vlaamse subsidies voor het lokale cultuur-, jeugd- en sportbeleid wil de Vlaamse overheid een volwaardige partner blijven van het lokale bestuursniveau en wil ze het lokale vrijetijdsgebeuren blijven monitoren. Daarom ontwikkelde het Departement Cultuur, Jeugd en Media in 2017 de lokale vrijetijdsmonitor (LVTM). Na 2 luwe coronajaren was 2022 weer een jaar vol bedrijvigheid: we lanceerden in het voorjaar een nieuwe bevraging en konden in november al de eerste datasets vrijgeven.

Dé referentie voor data over vrije tijd

De lokale vrijetijdsmonitor (LVTM) is een interactief platform dat **steden en gemeenten** in Vlaanderen ondersteunt met **gegevens over vrije tijd**. Lokale besturen komen er te weten wat er op dat vlak leeft en kunnen hun eigen beleid vergelijken met dat van andere lokale besturen. Dat kan hen motiveren om een bepaalde (nieuwe) richting uit te gaan met hun cultuur-, jeugd- of sportbeleid.

Maar de LVTM is niet alleen een interessante gegevensbron voor lokale besturen. Ook **onderzoekers, onderwijsinstellingen en andere Vlaamse entiteiten** kunnen aan de slag gaan met de kwantitatieve data die worden ontsloten. Dat kan interessante bevindingen of nieuwe inzichten opleveren voor het lokale of Vlaamse vrijetijdsbeleid.

Tot slot biedt de LVTM onze eigen medewerkers heel wat extra kennis over de lokale cultuur- en jeugdsector, wat kan helpen om bepaalde verbanden te leggen.

Circusplaneet - Foto © Ilse Verstraete

Data uit authentieke bronnen én bevragingen

We richten ons in de eerste plaats tot de stedelijke en gemeentelijke vrijetijdsdiensten in Vlaanderen. Zij zijn immers de authentieke bron van informatie over lokale vrije tijd. Daarnaast betrekken we proactief **intermediaire organisaties** uit de drie grote vrijetijdssectoren cultuur, jeugd en sport. Dat zijn onder andere de steunpunten en de belangenbehartigers die zich tot het lokale niveau richten en het lokale veld ondersteunen. Ook zij verzamelen heel wat data over vrije tijd.

Maar voor een goed overzicht van het lokale vrijetijdsgebeuren is dat nog niet voldoende. Daarom sturen we om de 3 jaar ook een **eigen bevraging** uit naar alle lokale vrijetijdsambtenaren in Vlaanderen. Tot nog toe hielden we 2 meetmomenten: het eerste in 2018, het tweede in 2022, door corona 1 jaar later.

Een bevraging organiseren is één zaak, maar lokale besturen, bibliotheken en cultuurhuizen stimuleren om data in te voeren, is nog iets anders. Daarom zetten we vorig jaar een aantal **communicatieacties** op poten, waardoor de LVTM ook buiten het lokale niveau zichtbaar werd.

- We lieten de 3 bevoegde ministers een **award** uitreiken aan de eerst deelnemende gemeenten
- We gingen spreken op events en congressen en begeleidden infosessies en werkgroepen.
- We waren zichtbaar op sociale media. Zo werd een promofilmje met medewerking van de ministers en enkele schepenen de populairste post op de sociale media van ons departement.
- We hielden nauw contact met de lokale vrijetijdsambtenaren via allerlei andere kanalen.

Bevraging 2022: mooie respons ondanks hoger aantal invulvelden

In het voorjaar van 2022 stuurden we een bevraging uit naar alle lokale vrijetijdsdiensten in Vlaanderen. We vroegen gegevens op over **8 thema's**: aanbod, participatie, medewerkers, inspraak, samenwerking, tevredenheid, financiën en infrastructuur.

95% van de lokale besturen toonde interesse voor de registratietool en meldde zich aan. Waar de **respons** in 2018 zo'n 75% bedroeg – wat ook al mooi is – is die in 2022 gestegen naar 88%: maar liefst **263 lokale besturen** namen deel aan de bevraging. Een indrukwekkend cijfer, zeker als je weet dat de bevraging van 2022 meer dan 1.000 niet-verplichte invulvelden bevatte. We hadden immers ook een reeks kernindicatoren voor bibliotheken en culturele centra opgenomen, omdat de monitoringskanalen voor die sectoren opgeheven zijn.

Bij de 263 deelnemende steden en gemeenten zagen we een **evenwichtige spreiding over Vlaanderen**. Niet alle lokale besturen hebben evenveel data aangeleverd. Per deelnemende stad of gemeente zien we wel wat **verschillen in de volledigheid van de data**. Dat komt omdat de vrijetijdsdiensten zelf de klemtoon willen leggen op wat zij relevant vinden of op wat belangrijk is voor hun beleidsmeting.

De grotere steden en gemeenten, en zeker de centrumsteden zijn een **drijvende kracht** voor de omliggende gemeenten om aan de LVTM deel te nemen. Net die grotere steden en gemeenten zijn meer vertrouwd met hoe ze data kunnen inzetten voor beleidsontwikkeling of hebben meer personeel om ermee aan de slag te gaan.

Nieuwsgiering naar de resultaten? Op de vernieuwde [website van de LVTM](#) verschijnen stelselmatig nieuwe rapporten. Ook de indicatoren voor elk van de 8 thema's zijn er raadpleegbaar.

5.2 Open dataplatform maakt hergebruik van gegevens over cultuur, jeugd en media mogelijk

Begin 2022 lanceerde het Departement Cultuur, Jeugd en Media zijn vernieuwde dataportaal. Op termijn zullen daar alle beschikbare data over de beleidsvelden cultuur, jeugd en media te vinden zijn. Uitgangspunt is dat de open data door elke burger geraadpleegd kunnen worden.

Met het project [open dataplatform](#) sluiten we aan bij de [Vlaamse Datastrategie](#), die op 18 maart 2022 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd. Daarin staat het zogenaamde FAIR-principe centraal: data moeten vindbaar, toegankelijk, op elkaar afgestemd en herbruikbaar zijn (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable).

Zowel vindplaats als toegangspoort

Het dataportaal moet op termijn een **centrale vindplaats** worden van alle gegevens die het Departement Cultuur, Jeugd en Media aanbiedt. Het dataportaal is bijvoorbeeld vergelijkbaar met een online catalogus van een bibliotheek, die een overzicht biedt van alle boeken en andere zaken die je kunt onlenen.

Het dataportaal is in eerste instantie bedoeld om **informatie over de beschikbare data** te delen, niet noodzakelijk de datasets zélf. De datasets kunnen, maar hoeven niet in het dataportaal opgenomen te worden. In heel wat gevallen kan er namelijk een link voorzien worden naar een locatie waar de dataset in zijn eigen originele context wordt aangeboden. Het dataportaal fungeert zo ook als **toegangspoort** naar verschillende andere locaties. Zo kan een bibliotheekcatalogus specifieke infopagina's per boek bevatten, maar niet noodzakelijk met de mogelijkheid om het boek uit te lenen of als **e-book** te downloaden.

Zo open als mogelijk, zo afgeschermd als nodig

Eenzijds maakt het dataportaal het data-aanbod **kenbaar en beschikbaar** voor gebruik en hergebruik. Anderzijds biedt het dataportaal op gestandaardiseerde wijze **inzicht in de bruikbaarheid van de data** via beschrijvende metadata over definities, datakwaliteit, oorsprong, verzamelmethode, risico's bij gebruik, contactpersoon, licentie enzovoort.

De [Vlaamse Datastrategie](#) heeft als uitgangspunt dat data '**zo open als mogelijk, zo afgeschermd als noodzakelijk**' gedeeld moeten worden. Het dataportaal van ons departement komt daaraan tegemoet: de open data kunnen door elke burger geraadpleegd worden. De datasets die uitsluitend bedoeld zijn voor bepaalde gebruikers (bijvoorbeeld onze interne medewerkers of erkende onderzoekspartners), worden per doelgroep rolgebonden aangeboden.

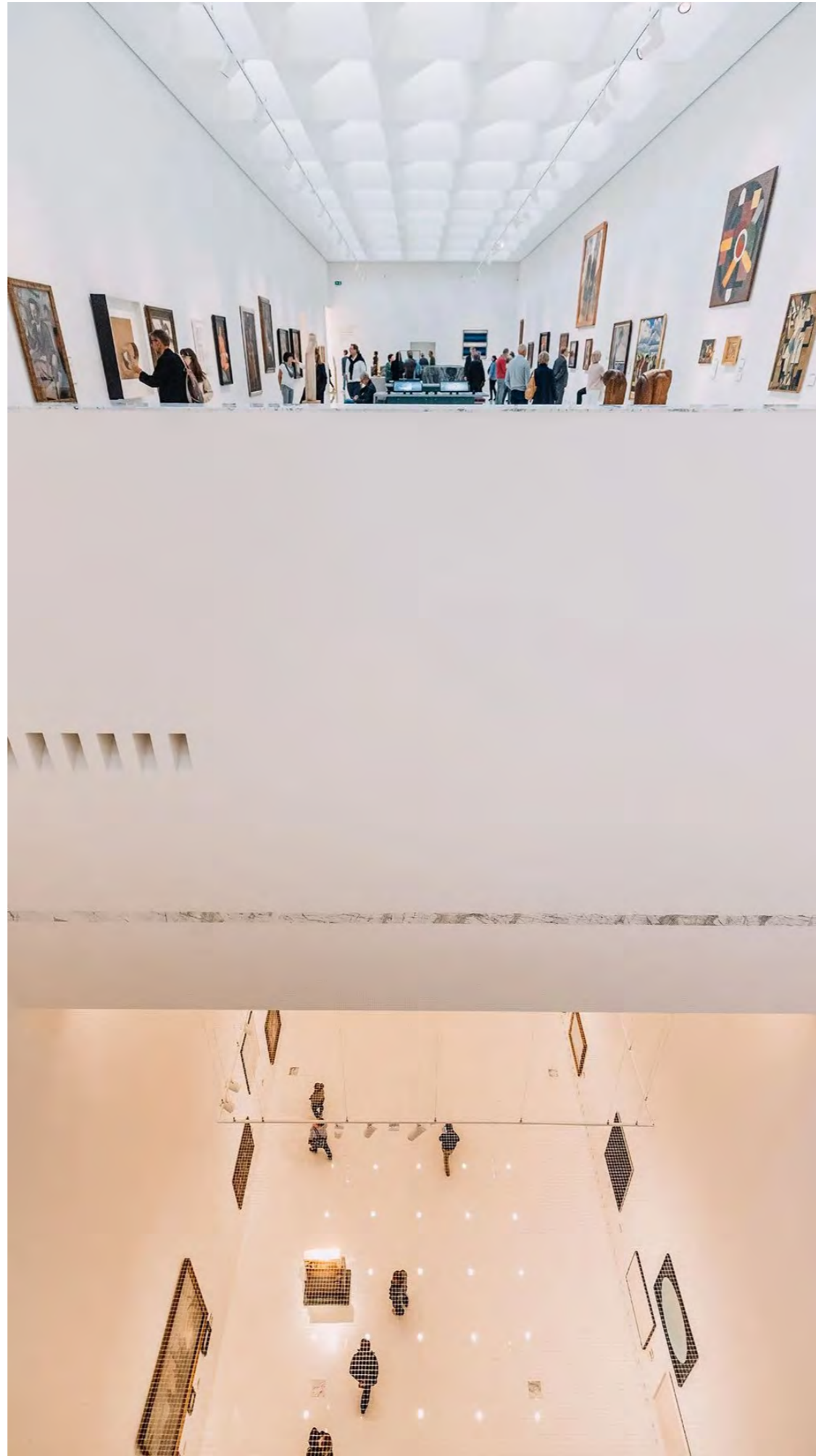
Slechts het begin

De lancering van het platform is pas het begin van een lang verhaal. Voorlopig biedt het een beperkt aantal datasets aan (onder andere van de lokale vrijetijdsmonitor), maar we willen regelmatig **nieuwe datasets toevoegen** en de bestaande actualiseren.

Sinds 2023 stromen de open data van het portaal ook verder door naar **dataportalen van Vlaamse, federale en Europese overheden**. Die doorstroming maakt het data-aanbod van het departement ook bekend en vindbaar via al die kanalen.

5.3 Heropening KMSKA: het mooiste gevoel van 2022

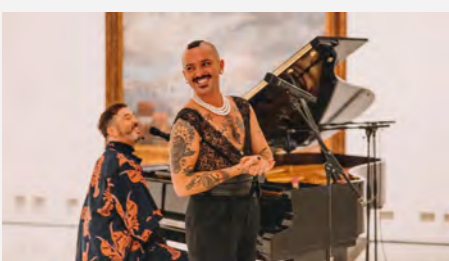
Zaterdag 24 september 2022 was een mijlpaal voor het Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen (KMSKA). Na een lange sluiting voor renovatiewerken verwelkomde het Antwerpse museum opnieuw bezoekers. Het KMSKA herbergt meer dan 8.500 kunstwerken, waaronder zo'n 800 Vlaamse topstukken. Een bezoekje meer dan waard!

KMSKA - Foto © Fille Roelants

Als eigen cultureel-erfgoedinstelling is het KMSKA van bijzondere waarde voor Vlaanderen. Zowel het museumgebouw als de kunstcollectie zijn eigendom van de Vlaamse Gemeenschap. Daarnaast heeft het museum ook internationale ambities.

Het doel was van bij het begin dan ook duidelijk: een **state-of-the-art-museumgebouw** neerzetten in Antwerpen, dat meteen ook uitstraling zou geven aan Vlaanderen. Na een grondige renovatie van maar liefst 11 jaar is het resultaat eindelijk te bewonderen.

Opening KMSKA - Jaouad Alloul - Foto © Fille Roelants

Opening KMSKA - Het Zesde Metaal - Foto © Fille Roelants

KMSKA - Foto © Fille Roelants

Boeiend en uitdagend renovatietraject

Alles begon met een **masterplan**, waartoe het Departement Cultuur, Jeugd en Media in 2003 de opdracht had gegeven. In 2011 sloot het museum de deuren en startten de werken. Gedurende **11 jaar** investeerden we ruim **100 miljoen euro** in de renovatie van het museum. We stonden ook in voor de overeenkomsten met de architecten en aannemers die dit complexe dossier tot een goed einde moesten brengen: de bouwkundige werken, de gevelrestauratie, de tuinaanleg, de bewaking, de scenografie, enzovoort.

Samen met medewerkers van het museum en het Facilitair Bedrijf van de Vlaamse overheid legden we een **boeiend traject** af. Een stuurgroep met de 3 partijen bewaakte het budget en de timing, maar ook de scope van het project: de realisatie van een museumgebouw met een uiterst geavanceerde inrichting. Daarvan getuigen onder meer de hoogtechnologische klimaatinstallatie, het volledig vernieuwde depot en de schilderijenlift.

Het **deskundig bewaren en presenteren** van de prachtige kunstcollectie bleef steeds de prioriteit. Ook voldoende ruimte voor **ontvangst, publiekswerking, participatie en behoud en beheer** was een belangrijk aandachtspunt.

Foto © Sanne De Block

Voorbeeld voor de cultureel-erfgoedsector

De **unieke verzameling** telt meer dan 8.500 kunstwerken, waaronder zo'n **800 topstukken**, van Adriaen Brouwer en P. P. Rubens tot James Ensor en Jules Schmalzigaug. Die werken worden beheerd via een **langdurige bewaargeving** aan het KMSKA. Het museum zorgt voor een professionele bewaring en ontsluiting van de werken, stelt ze tentoon, geeft ze in bruikleen voor tijdelijke tentoonstellingen en voorziet indien nodig een conservatie- of restauratiebehandeling in zijn eigen atelier.

Als **cultureel-erfgoedinstelling** is het KMSKA een **voorbeeld voor de hele cultureel-erfgoedsector**. We zijn dan ook heel blij dat het museum terug open is en bijzonder trots dat de waardevolle en unieke collectie opnieuw 'thuis' is.

Benieuwd naar wat het KMSKA te bieden heeft? Het museum neemt je graag mee langs 7 eeuwen kunst: een **voorsmaakje**.

5.4 Uw vraag, onze zorg!

Sinds eind februari 2022 maakt het Departement Cultuur, Jeugd en Media gebruik van een servicedesktool om vragen van klanten te behandelen. Met die tool worden de vragen meteen doorgestuurd naar het juiste team en dossierbehandelaar. Bovendien zien we via de tool ook hoeveel vragen er binnenkomen, waarover ze gaan en hoelang het duurt om ze te beantwoorden.

Flottere doorstroming van de vragen

Het toekennen van subsidies is een van onze kerntaken. Jaarlijks verwerken we ongeveer **6.000 subsidieaanvragen** via de KIOSK-applicatie. Daarnaast behandelen we tal van aanvragen voor erkenningen, vergunningen en attesten. Vanzelfsprekend zorgen al die dossiers ook voor **diverse vragen**, zowel bij de indieners als bij wie een aanvraag wil doen. Vragen die tot voor kort in een gemeenschappelijke mailbox terecht kwamen, van daaruit naar een andere mailbox in de organisatie gestuurd werden, tot ze uiteindelijk door een dossierbehandelaar beantwoord werden.

Sinds vorig jaar beschikken we over een **contactformulier op onze website en in KIOSK**, waar je als klant je vraag kunt stellen. Op basis van het thema en onderwerp dat je selecteert, zorgt de **achterliggende servicedesktool** ervoor dat je vraag bij het juiste team terechtkomt. Als je het contactformulier in KIOSK gebruikt, dan wordt je vraag automatisch aan het juiste team toegewezen op basis van het dossiernummer dat in KIOSK al gekend is.

Vaak gestelde vragen: een signaal?

Tot een jaar geleden hadden we **geen globaal overzicht** van het aantal vragen, het onderwerp van die vragen, de antwoordtermijnen enzovoort. Met de introductie van het contactformulier en de achterliggende servicedesktool is daar verandering in gekomen en kunnen we nu wel **mooie rapporten** genereren. Voor de periode maart tot en met december 2022 leverde de tool ons de volgende gegevens aan:

- 4.768 klanten hebben via het contactformulier op de website of in KIOSK een vraag gesteld. Dat komt neer op gemiddeld bijna **24 vragen per werkdag**. In de maand september hadden we met meer dan 1.100 vragen een absolute piek.
- 56% van de vragen gaat over lopende dossiers.
- 70% van de vragen werd binnen 5 dagen afgehandeld, 82% binnen 10 dagen. Om de overige vragen te beantwoorden is meer tijd nodig.
- De **top 10 van onderwerpen** is goed voor 75% van alle vragen.

Uiteraard is het de bedoeling om met deze cijfers ook echt **aan de slag te gaan**: waarom komen bepaalde vragen vaak terug? Wat kunnen we doen of verbeteren om ze te vermijden? Verder zullen we in de loop van 2023 een **tevredenheidsenquête** houden bij de gebruikers van het contactformulier.

5.5 Nieuw onthaalpaviljoen Kasteel van Gaasbeek

Op 28 juni huldigde de Vlaamse minister van Cultuur het onthaalpaviljoen officieel in. Vanaf 1 juli is het paviljoen open voor bezoekers. De opening is een voorlaatste mijlpaal van het omvangrijke masterplan voor de hele erfgoedsite. In 2023 opent het gerestaureerd kasteel opnieuw de deuren.

Oproep

Via een Open Oproep van de **Vlaamse Bouwmeester** (een selectieprocedure voor ontwerpers van publieke opdrachten), werd in 2016 het project gelanceerd voor 'het bouwen van een nieuw onthaalgebouw voor het Kasteel van Gaasbeek, de museumtuin en het omliggende park'. Niet minder dan 120 architectenbureaus stelden zich kandidaat. Daarvan werden er vier geselecteerd en uitgenodigd om deel te nemen aan de ontwerpwedstrijd. Aan de **ontwerpers** werd gevraagd om een **evenwicht** te zoeken tussen een hedendaags, goed functionerend gebouw met een beperkte footprint, en het omliggende, beschermde landschap van de kasteelparken van Gaasbeek en het tegenoverliggende Groenenberg, waarmee het een heldere verbinding diende te maken.

Onthaalpaviljoen - Foto © François Brix

Onthaalpaviljoen - Foto © François Brix

Architecturaal statement

De keuze viel op het ontwerp van **Atelier Pierre Hebbelinck**: een zeer grote uitnodigende luifel met daaronder een gesloten box waarin naast de onthaalfunctie ook de museumshop, kantoorruimte, de museumbibliotheek en het kasteelarchief, een gesloten depot, een berging en het sanitair een plek kregen. Veel **functies** onder één dak en zo heeft de architect het gebouw ook geconcipieerd: als een genereuze, flexibele 'doos' met grote, edelmoedige ruimtes die de intrinsieke kwaliteiten van de site reflecteren.

Het onthaalpaviljoen heeft bewust niet eenzelfde **status** als het kasteel of de historische gebouwen in het park maar gedraagt zich haast nederig en functioneel, als een 'gereedschap' ten dienste aan het domein. Nederig, maar daarom niet minder krachtig. Een architecturaal statement dat ruwheid met elegantie combineert, zowel in de materiaalkeuze, waarin beton, glas, hout en metaal domineren, als op vlak van visuele uitstraling.

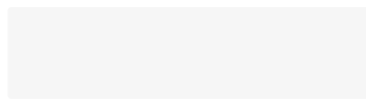
Onthaalpaviljoen - Foto © François Brix

Onthaalpaviljoen - Foto © François Brix

Blikvanger

De nieuwbouw situeert zich ter hoogte van de hoofdingang van het parkdomein en fungeert op die manier als poort en scharnierelement tussen de parking en het kasteeldomein, hét **startpunt voor ieder bezoek** aan zowel het kasteel, de museumtuin als het park.

6. Internationaal

Toneelhuis - Atropia - Foto © Bas De Brouwer

Internationale uitstraling geven aan Vlaams cultureel talent, of mee onze stempel drukken op het Europese beleid: ook daar hebben we vorig jaar de nodige inspanningen voor geleverd. Zo gaven we heel wat kunstenaars een financieel duwtje in de rug om hun werk in het buitenland voor te stellen. Het Europese Jaar van de Jeugd was dan weer een uitgelezen kans om het belang van jongerenparticipatie in beleidsvorming nog eens extra in de verf te zetten.

6.1 2022: een Europees jaar in het teken van jongeren

6.2 Nieuw Kunstendecreet stimuleert internationale uitstraling kunstensector

6.3 Aandacht voor internationalisering circusbeleid werpt vruchten af

6.1 2022: een Europees jaar in het teken van jongeren

In 2020 en 2021 moesten onze jongeren binnen blijven, zomerkampen moesten wijken en evenementen werden afgeblazen. We kunnen niet ontkennen dat de coronacrisis een impact gehad heeft op het algemene welzijn en de ontwikkeling van onze kinderen en jongeren. De Europese Commissie riep 2022 daarom uit als Europees Jaar van de Jeugd (EYY). Een jaar dat in het teken zou staan van empowerment van een generatie die tijdens de pandemie grote offers heeft moeten brengen, een jaar dat aan jongeren nieuwe hoop, energie en vertrouwen in de toekomst zou geven.

Met het **Jaar van de Jeugd** wilde de Europese Commissie jongeren – en vooral kansarme en kwetsbare jongeren – aanmoedigen om actieve burgers te worden en zich in te zetten voor positieve veranderingen. Het was voor de commissie ook een kans om het eigen EU-beleid te promoten: jongeren alle kansen bieden om zich op persoonlijk, sociaal en professioneel vlak te ontwikkelen. Bovendien wilde Europa inspiratie halen uit de vele activiteiten, standpunten en inzichten van jongeren om het gemeenschappelijke EU-project verder te versterken en nieuw leven in te blazen.

Aandacht voor de stem van jongeren in beleidsvorming

Over heel Europa vonden er **initiatieven** plaats in het kader van het EYY. Alle lidstaten konden activiteiten registreren op het voorziene Europese portaal en jongeren konden daar ook **letterlijk hun stem laten horen** over verschillende thema's. Zelf organiseerde de Europese Commissie onder andere Youth Talks, inspirerende speeches voor en door jongeren en Policy Dialogues, waarin Europese Commissarissen in gesprek gingen met jongeren over topics die hen aanbelangen.

Ook in het Departement Cultuur, Jeugd en Media werden diverse activiteiten en evenementen opgezet. Het EYY was in de eerste plaats een extra gelegenheid om het **kind- en jongerenperspectief** in de beleidsontwikkeling nog eens in de verf te zetten. Daarnaast onderstreepten we het belang van **participatie van jongeren** bij de ontwikkeling van het jeugd(werk)beleid, vooral voor de thema's armoedebestrijding, participatie aan de democratie, digitaal jeugdwerk, de activering van jonge **NEET's** (Not in Education, Employment or Training) en de voorbereiding van het Belgisch EU-voorzitterschap Jeugd in 2024.

Foto © Luc Daelemans

Een greep uit onze activiteiten en evenementen

Het Europees Jaar van de Jeugd begon in Vlaanderen met de officiële en feestelijke uitreiking van het Council of Europe Quality Label for Youth Centres voor **Jeugdverblijf De Hoge Rielen** op 5 februari, in aanwezigheid van de minister van Jeugd.

Toen het Jaar van de Jeugd startte liep een andere Europees participatietraject bijna af, namelijk de Conferentie van de Toekomst van Europa (mei 2021 tot mei 2022). Omdat ook daar de **stem van Vlaamse jongeren** gehoord moest worden, werd er een stuurgroep opgericht met jongerenvertegenwoordigers en vertegenwoordigers van het jeugdwerk. Tegelijkertijd organiseerden we het open event '**In gesprek: de Toekomst van Europa volgens Jongeren**', waar jongeren in gesprek konden gaan met onder andere de minister van Jeugd, Europese jongerenvertegenwoordigers en de vicevoorzitter van het Europees Jeugdforum. Al deze participatieve momenten leverden een uitgebreid rapport van **aanbevelingen en voorstellen** op voor de beleidsmakers.

We maakten van het Jaar van de Jeugd eveneens gebruik om onze intra-Belgische uitwisseling **Bel'J** in een nieuw jasje te steken. Er werd een nieuwe website ontwikkeld, die feestelijk werd gelanceerd door de 3 ministers van Jeugd. Op het bijhorende evenement, dat we samen met de Duitstalige en de Franstalige Gemeenschap organiseerden, konden jongeren en jeugdwerkers uit heel het land hun **ervaringen delen en elkaar inspireren**, maar ook op zoek gaan naar partners om nieuwe Bel'J-projecten op te starten.

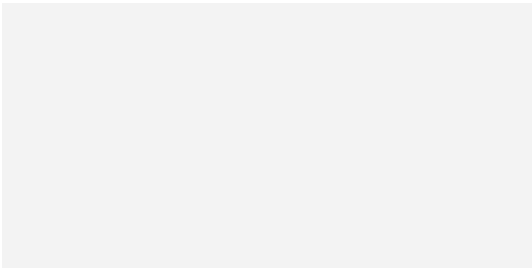
De hele zomer van 2022 konden jongeren deelnemen aan een fotowedstrijd. Opdracht was om via sociale media een foto te delen die toont **hoe het is om jong te zijn in Europa**. De wedstrijd leverde bijna 100 inzendingen op. De 10 winnaars kregen een interrailticket, waarmee ze de komende zomer Europa per trein kunnen ontdekken.

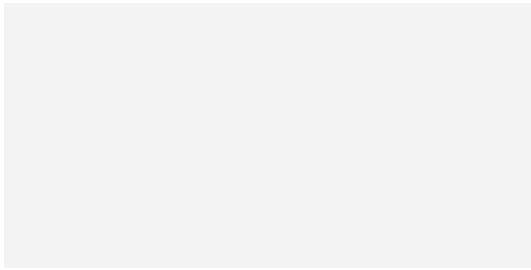
Winnaar Go Strange fotowedstrijd Lio Verdonck

Hoe gaat het nu verder?

Het Europees Jaar van de Jeugd is officieel dan wel achter de rug, toch blijven we ons ook in 2023 verder inzetten om de **jeugdreflex en -dimensie** verder te verankeren en jongeren intensief te betrekken bij (Europese) beleidsprocessen.

Intussen heeft de Europese Commissie 2023 uitgeroepen tot **Europees Jaar van de Vaardigheden**, een thema dat raakvlakken heeft met het Jeugdjaar. Denken we maar aan de ontwikkeling van de capaciteiten van (kwetsbare) jongeren, een belangrijk onderdeel van het Europese jeugdbeleid.

6.2 Nieuw Kunstendecreet stimuleert internationale uitstraling kunstensector

Met het nieuwe Kunstendecreet wil de Vlaamse Regering 2 ambities waarmaken. In Vlaanderen een professioneel, kwaliteitsvol en divers kunstenaarslandschap laten bloeien, maar daarnaast ook de internationale uitstraling van de Vlaamse kunstensector verhogen. Voor dat extra duwtje richting buitenland zijn in het decreet 3 nieuwe internationale subsidielijnen opgenomen.

Kunstenaars en kunstorganisaties die van een buitenlandse ervaring willen proeven, kunnen voortaan kiezen uit 3 verschillende vormen van ondersteuning: een tegemoetkoming voor een internationaal presentatiemoment, een subsidie voor een internationaal presentatieproject of een residentiebeurs.

Je werk tonen in het buitenland

Met de **tegemoetkoming voor een internationaal presentatiemoment** krijgen kunstenaars en organisaties een financieel duwtje in de rug om deel te nemen aan een buitenlandse activiteit waaraan een **presentatiemoment** gekoppeld is. Het gaat bijvoorbeeld om reis-, verblijf-, verzekerings- en transportkosten, maar ook om materiaal- en andere kosten die aan de presentatie verbonden zijn. De tegemoetkoming bedraagt **maximaal 7.000 euro**. In 2022 kregen 300 aanvragers deze ondersteuning.

Je productie voorstellen op een plaats met standing

Bij de subsidielijn **internationale presentatieprojecten** kunnen organisaties tot **50.000 euro** krijgen voor de **presentatie van nieuwe of bestaande kunstproducties** op een plek in het buitenland met internationale uitstraling. In 2022 werden op die manier al 20 projecten ondersteund voor een totaal van 350.000 euro, waaronder de succesvolle voorstelling van FC Bergman. Die scoorde hoge toppen in de **Brooklyn Academy of Music** en werd door de krant The New York Times uitgeroepen tot een van de beste voorstellingen van het jaar.

Flagey - Philippe Herreweghe - Foto © Johan Jacobs

Werken buiten je vertrouwde omgeving

Residentiebeurzen geven individuele kunstenaars dan weer de tijd en ruimte om **buiten hun vertrouwde geografische context** aan de ontwikkeling van hun oeuvre te werken, en dat op een binnen- of buitenlandse residentie. De beurs bedraagt **maximaal 10.000 euro**. In 2022 konden al een 30-tal kunstenaars van deze ondersteuning genieten.

Vlaanderen heeft een **overeenkomst met een aantal residentieplekken** waarmee ze over meerdere jaren samenwerkt. Die residenties worden door het Departement Cultuur, Jeugd en Media geselecteerd om **artistiek interessante regio's** meer onder de aandacht te brengen. Op die manier creëren we voor een aantal centrumsteden en residenties ook een verzekerd aanbod. In 2022 werden 14 kunstenaars geselecteerd voor 8 residentieplekken.

6.3 Aandacht voor internationalisering circusbeleid werpt vruchten af

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media kan terugblikken op een zeer boeiend jaar voor circus in Vlaanderen. Kenmerkend voor 2022 was de grote internationale zichtbaarheid van het Vlaamse circusbeleid en circusveld.

Focus op Frankrijk en Verenigd Koninkrijk

In 2022 kwam de **internationalisering** van het Vlaamse circusbeleid en van de zeer diverse Vlaamse circussector in een stroomversnelling. Dankzij specifieke projecten in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk werkten we – samen met Circuscentrum en andere partners – aan een duurzame internationale verankering van de sector en zetten we de deur naar het buitenland verder open.

Om te beginnen was 2022 een cruciaal jaar voor het driejarige project **Focus Frankrijk** (2021-2023). Dankzij dit project slaagden we erin circus uit Vlaanderen in Frankrijk op de kaart te zetten. Het project wordt gecoördineerd door Circuscentrum en vormgegeven door een stuurgroep waarin we nauw samenwerken met verschillende werkplaatsen, gezelschappen, experts en met de Diplomatieke Vertegenwoordiging in Parijs.

Tijdens het zomerfestival **Chalon dans la Rue** stonden de creaties van onze artiesten en gezelschappen centraal op **La Cour des Belges**. Dankzij een samenwerking met de Franse Gemeenschap kon het publiek genieten van een heel ruim en divers aanbod van Belgische voorstellingen. Ook enkele medewerkers van het departement hielpen mee aan dit succesvolle circusfestival in Bourgondië.

In november werd de **Plateau Flamand** afgetrapt in Elbeuf, Normandië. Daarmee kregen en krijgen verschillende Vlaamse circusgezelschappen een prominente plek in de programmatie 2022-2023 van Franse festivals en speelplekken.

In 2022 werden er ook een aantal belangrijke stappen gezet richting tweede focusland: het **Verenigd Koninkrijk**. Zoals verschillende andere sectoren greep ook Circuscentrum de Europese middelen van de **Brexit Adjustment Reserve** aan om plannen te maken voor een verdere samenwerking met het Verenigd Koninkrijk. Dat project zal in 2023 in nauwe samenwerking met het departement volop tot bloei komen.

Tot slot zorgden we in 2022 ook voor een **vertaling van het Circusdecreet naar het Frans en het Engels** en stelden die beschikbaar op onze website.

Stimulans richting buitenland

Met een aantal projectlijnen in het Circusdecreet willen we **organisaties en artiesten stimuleren** om voorstellingen te creëren en te spreiden. Samen met Circuscentrum organiseerden we vorig jaar 2 infosessies om mogelijke aanvragers vertrouwd te maken met de verschillende subsidiemogelijkheden. Bedoeling was om zoveel mogelijk tips aan te reiken en zo de kans op een positief advies te vergroten, in het bijzonder voor minder ervaren dossierschrijvers.

Het nut van de infosessies was meteen voelbaar in het aantal **goedgekeurde aanvragen**. Zo kregen 14 nieuwe projecten een subsidie voor 'creatie en spreiding' van een circuskunstproductie. Dat is meer dan het dubbele van het jaar ervoor. Bij de projectlijn 'internationale reiskosten' was de stijging van het aantal projecten nog opvallender: daar kenden we maar liefst 18 subsidies toe voor internationale reiskosten, tegenover 2 reistoelagen het jaar voordien, toen corona nog sterk hinderde. Dankzij die subsidies konden diverse circusorganisaties in 2022 hun circuskunstproductie in 11 Europese landen brengen.

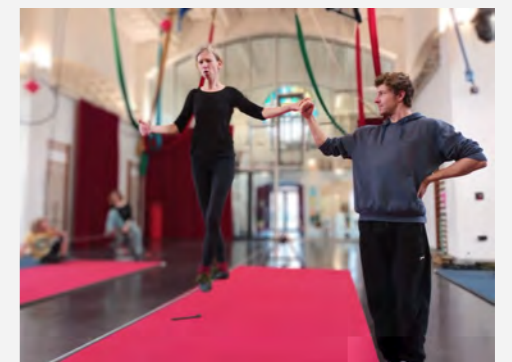
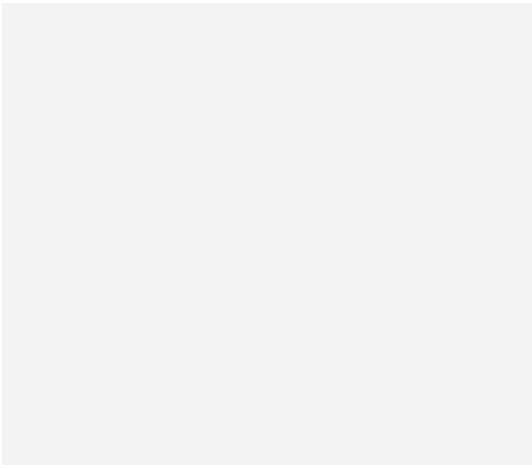

Foto © Circusplaneet

Uiteraard maakt **spreiding in het buitenland** ook deel uit van de werking van structureel gesubsidieerde circusgezelschappen. Het Vlaamse circus is dan ook bij uitstek internationaal georiënteerd.

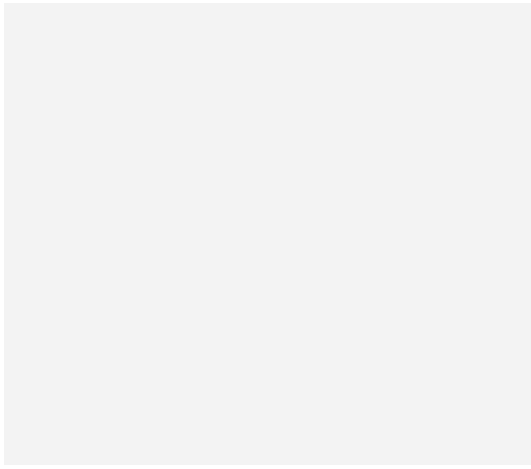

Foto © Raymond Mallentjer

7. Veranderend beleidslandschap

Nieuwe evoluties in de samenleving, andere behoeften bij onze sectoren, ontwikkelingen op andere beleidsniveaus: al die factoren zetten ook het cultuur-, jeugd- en mediabeleid in beweging. Zo werden 3 decreten geoptimaliseerd, traden 2 nieuwe subsidiereglementen in werking en werd een Europese richtlijn in Vlaamse regelgeving omgezet. Over deze en andere initiatieven lees je alles in dit hoofdstuk.

7.1 Erfbelasting betalen met cultuurgooderen wordt aantrekkelijker

7.2 Beleidsvisie immaterieel erfgoed geactualiseerd: klaar voor de toekomst

7.3 Financiële stimulans voor betere bewaaromstandigheden van topstukken

7.4 Optimalisatie Bovenlokaal Cultuurdecreet zet in op bovenlokale vrijetijdsparticipatie en cultuurwerking

7.5 Investeren in duurzame, veilige en toegankelijke cultuur- en jeugdinfrastructuur

7.6 Nieuwe Europese regels moeten toegankelijkheid van audiovisuele mediadiensten verhogen

7.1 Erfbelasting betalen met cultuurgoederen wordt aantrekkelijker

Belastingen op een nalatenschap betalen met cultuurgoederen? Het kan, en de voorwaarden werden vorig jaar interessanter. De Vlaamse Regering keurde immers een decreet goed dat de regeling om erfbelasting te betalen met cultuurgoederen aantrekkelijker moet maken voor toekomstige erflaters, erfgenamen en testamentaire begunstigen.

Sinds 2013 is het mogelijk om erfbelasting te betalen met cultuurgoederen. In de praktijk werd er weinig gebruik gemaakt van die mogelijkheid omdat de regelgeving te stroef was. Daarom wou de Vlaamse Regering ze tijdens deze legislatuur nog moderniseren.

Gemengde werkgroep bereidt wijziging voor

Een wijziging van de bestaande regeling vereiste aanpassingen aan het **Topstukkendecreet én aan de Vlaamse Codex Fiscaliteit**. Daarom werd er een gemengde administratieve werkgroep opgericht met medewerkers van het Departement Cultuur, Jeugd en Media en onze collega's van de Vlaamse Belastingdienst. Opdracht van die werkgroep was om een ontwerp van wijzigingsdecreet uit te werken. Dat werd op 24 oktober 2022 principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering en werd begin 2023 ingediend bij het Vlaams Parlement.

Het **gewijzigde decreet** moet het voor erflaters en erfgenamen aantrekkelijker maken om cultuurgoederen in betaling te geven en omvat de volgende **krachtlijnen**:

- De definitie van cultuurgoederen die in betaling gegeven kunnen worden, wordt uitgebreid.
- Een toekomstige erflater kan aan de Vlaamse Regering een verklaring vragen dat bepaalde cultuurgoederen als betaling van de erfbelasting aanvaard zullen worden.
- De waarde van de cultuurgoederen die in betaling gegeven worden, wordt met 20% verhoogd.
- Als de erfbelasting lager is dan de waarde van de cultuurgoederen, kan het saldo worden uitbetaald.
- De schulden waarvoor een inbetalinggeving mogelijk is, worden uitgebreid met alle boetes, interesten en administratieve kosten die aan de erfbelasting verbonden zijn.

Verrijking voor collecties erfgoedorganisaties

Een belangrijke wijziging in het decreet is dat niet alleen topstukken in aanmerking komen voor de betaling van erfbelasting, maar ook **sleutelwerken**. Sleutelwerken zijn cultuurgoederen die een bijzondere verrijking betekenen voor de collectie van collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties.

Ook de procedure om cultuurgoederen in betaling te geven, wordt grondig hervormd. Daarbij krijgt de **Topstukkenraad** een rol toebedeeld: hij zal de Vlaamse Regering inhoudelijk adviseren.

De gewijzigde regelgeving moet uiteindelijk **belangrijke aanwinsten** opleveren voor de collecties van musea, culturele archiefinstellingen en erfgoedbibliotheken. Het wijzigingsdecreet treedt uiterlijk op 1 juli 2023 in werking, na aanneming door het Vlaamse Parlement.

7.2 Beleidsvisie immaterieel erfgoed geactualiseerd: klaar voor de toekomst

Tijdens het evenement 'Leve immaterieel erfgoed!' presenteerde de Vlaamse minister van Cultuur zijn geactualiseerde beleidsvisie 'Het borgen van immaterieel erfgoed in Vlaanderen'. De beleidsvisie schetst het kader waarbinnen het Vlaamse immaterieel-erfgoedbeleid de komende jaren vorm zal krijgen, inclusief 8 uitdagingen waar we voor staan.

Vorig jaar konden we de actualisering van de beleidsvisie over het borgen van immaterieel erfgoed afronden. Na een participatief traject in 2021, waarbij heel wat stakeholders bevroegd werden, kreeg de oorspronkelijke visienota uit 2010 een grondige update. De [geactualiseerde beleidsvisie](#) geeft een analyse van **wat goed en minder goed loopt**, formuleert **8 uitdagingen** en schetst het kader waarbinnen het beleid de komende jaren vorm krijgt. De beleidsvisie is als [online publicatie](#) beschikbaar. Met het oog op internationale samenwerking is ze ook [in het Engels](#) vertaald.

De Vlaamse minister van Cultuur presenteerde zijn geactualiseerde beleidsvisie op het evenement **Leve immaterieel erfgoed!**, dat op 28 mei 2022 in de Kruitfabriek in Vilvoorde plaatsvond. Werkplaats immaterieel erfgoed vzw organiseerde het event in samenwerking met het Departement Cultuur, Jeugd en Media. De minister maakte van de gelegenheid gebruik om ook verschillende **erfgoedgemeenschappen** in de bloemetjes te zetten. Een voor een huldigde hij de vertegenwoordigers van de 14 elementen die tussen januari 2019 en mei 2022 werden opgenomen op de [Inventaris Vlaanderen van het immaterieel cultureel erfgoed](#). Dat waren onder andere Gentse Feesten, jachthoornblazen en strandbloemen maken.

7.3 Financiële stimulans voor betere bewaaromstandigheden van topstukken

Topstukken die in minder goede omstandigheden bewaard of tentoongesteld worden, vergaan sneller. Daardoor lopen ze vaak onherstelbare schade op. Kleine ingrepen kunnen de bewaaromstandigheden nochtans heel wat verbeteren. Sinds vorig jaar bestaat er een regeling die de kosten van dergelijke ingrepen vergoedt.

Kleine ingreep, grote impact

Kleine ingrepen op topstukken beperken vaak de risico's op schade, waardoor ze in een betere staat bewaard kunnen worden. Zo worden vaak ook dure conservatie- en restauratiekosten vermeden. Op 25 maart 2022 trad [een nieuw subsidiereglement](#) in werking waarmee de Vlaamse overheid de kosten voor verbetering van de bewaaromstandigheden wil compenseren.

De volgende instanties komen in aanmerking voor een subsidie:

- kloosters, abdijen en gebedshuizen
- religieuze organisaties
- organisaties die erkend zijn door het Cultureelerfgoeddecreet, maar geen werkingssubsidies ontvangen.

Vaak hebben deze instellingen het **financieel moeilijk** om topstukken in goede omstandigheden te tonen en te bewaren.

Sensibilisering, voorlichting en toezicht onontbeerlijk

Voor het reglement in werking trad, organiseerde het Departement Cultuur, Jeugd en Media - in samenwerking met FARO, Monumentenwacht en PARCUM – 3 sessies over de **zorg voor een topstuk religieus textiel**. De sessies vonden plaats in februari 2022, in Gent, Leuven en Antwerpen. Niet-professionele erfgoedbeheerders die zich inzetten voor het erfgoed in **kerken, kloosters en abdijen** kregen er praktijkgerichte uitleg over het behoud en beheer van textiel en werden wegwijs gemaakt in het Topstukkendecreet.

Om op lange termijn de bewaaromstandigheden en de toestand van topstukken in Vlaanderen te verbeteren, sloot het departement op 16 november 2022 een **samenwerkingsovereenkomst** met het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK). Binnen die overeenkomst zal het KIK toezicht uitoefenen op de bewaaromstandigheden en conditiecontroles op topstukken uitvoeren. Het KIK start de eerste projecten in 2023.

7.4 Optimalisatie Bovenlokaal Cultuurdecreet zet in op bovenlokale vrijetijdsparticipatie en cultuurwerking

In maart 2022 startte het Departement Cultuur, Jeugd en Media met een traject om het Bovenlokaal Cultuurdecreet van 15 juni 2018 te herzien. Dat resulteerde in een aantal voorstellen en scenario's voor een optimalisatie van het decreet, die met de minister van Cultuur werden afgetoetst. Daarbij kiest de minister onder andere voor een extra subsidielijns voor kleinere bovenlokale cultuurprojecten. Verder wil hij de principes van de regiovorming in het decreet integreren.

Herziening op basis van evaluatie en andere beleidsontwikkelingen

Het Bovenlokaal Cultuurdecreet van 15 juni 2018 voorziet naast de projectsubsidies ook werkingssubsidies voor intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en voor een steunpunt. Bij de aantreding van de Vlaamse Regering in september 2019 werd afgesproken dat het decreet na 3 indienrondes van de projectsubsidielijn **geëvalueerd** zou worden.

Eind 2020 legde de Vlaamse Regering de **principes van de regiovorming** vast. Een beslissing die een directe impact had op het Bovenlokaal Cultuurdecreet: meteen werd duidelijk dat er aanpassingen nodig zouden zijn aan het jonge decreet.

Toen de minister van Cultuur in 2021 besloot om het Participatiedecreet en het Decreet Lokaal Cultuurbeleid **op te heffen**, moesten een aantal subsidielijns uit die decreten elders onderdak krijgen. Al snel kwam het Bovenlokaal Cultuurdecreet in het vizier.

Kortom, een hele reeks ontwikkelingen op korte tijd, die we in maart 2022 meenamen in ons optimalisatietraject.

Extra subsidielijns en versterking bovenlokale cultuurwerking

In juni 2022 bezorgden we een aantal voorstellen en scenario's voor optimalisatie aan de minister van Cultuur. Die hield bij zijn keuze rekening met de aanbevelingen uit de evaluatie, de verzuchtingen van de sector en de principes van de regiovorming.

Zo koos hij voor een **extra subsidielijns voor kleinere bovenlokale cultuurprojecten**, naast de bestaande projectlijns. De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden krijgen een prominente rol bij de inhoudelijke beoordeling van die kleine projecten in hun regio.

Aansluitend bij de principes van de regiovorming wil de minister de **rol en de positie van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden** versterken. Het is immers zijn ambitie om elke Vlaamse gemeente in de toekomst deel te laten uitmaken van een intergemeentelijk samenwerkingsverband met een bovenlokale cultuurwerking. Daarom wordt ook de subsidielijns voor lokale netwerken vrijetijdsparticipatie uit het Participatiedecreet geïntegreerd in het Bovenlokaal Cultuurdecreet. Zo kunnen de lokale netwerken uitgroeien tot **bovenlokale netwerken vrijetijdsparticipatie**, waarbij een maximale integratie in de bovenlokale cultuurwerking wordt nagestreefd. Om deze nieuwe taken uit te voeren zullen de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden nog meer middelen krijgen. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de schaalgrootte van het intergemeentelijke samenwerkingsverband.

Door de integratie van vrijetijdsparticipatie in het Bovenlokaal Cultuurdecreet zal het steunpunt voor bovenlokale cultuur de bijkomende opdracht krijgen om de participatie van kansengroepen aan cultuur, jeugd en sport te bevorderen.

Tot slot wil de minister de **werkingssubsidies aan Brusselse gemeenten** voor hun gemeentelijke cultuurbeleid en hun Nederlandstalige openbare bibliotheek opnemen in een apart hoofdstuk van het Bovenlokaal Cultuurdecreet, samen met de **werkingssubsidies voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie**. De ondersteuning van het lokale cultuurbeleid in Brussel is momenteel nog onderdeel van het Decreet Lokaal Cultuurbeleid van 6 juli 2012.

In augustus en september 2022 stelden we deze nieuwe concepten voor aan **diverse betrokken actoren uit het bovenlokale culturele veld**. We nemen alle feedback en input mee bij onze verdere stappen in de optimalisatie van het Bovenlokaal Cultuurdecreet.

7.5 Investeren in duurzame, veilige en toegankelijke cultuur- en jeugdinfrastructuur

Op 29 april 2022 keurde de Vlaamse Regering een nieuw reglement goed dat investeringssubsidies voor cultuur- en jeugdinfrastructuur mogelijk maakt. Meer specifiek gaat het om investeringssubsidies voor zogenaamde 'sectorale' of thematische prioriteiten. Voor de periode 2022 tot 2026 zijn dat duurzaamheid, veiligheid en toegankelijkheid.

De ministers van Cultuur en van Jeugd kozen voor deze 3 prioriteiten om tegemoet te komen aan de veranderende cultuurnoden in de cultuur- en jeugdsector. Bedoeling is om vooruitstrevende projecten te ondersteunen die cultuur- en jeugdinfrastructuur in Vlaanderen duurzamer, veiliger en toegankelijker maken.

De voorwaarden in een notendop

Wie komt in aanmerking voor deze subsidies? Het moet gaan om organisaties zonder winstgevend doel in de cultuur- of jeugdsector met een eigen infrastructuur. De cultuur- of jeugdwerking die er plaatsvindt, moet van **bovenlokaal belang** zijn.

Organisaties kunnen subsidies aanvragen voor **1 prioriteit of voor een combinatie van prioriteiten**. Voor jeugdinfrastructuur bedraagt de subsidie minimaal 10.000 euro, voor cultuurinfrastructuur is dat 30.000 euro. Zowel voor cultuur- en jeugdinfrastructuur geldt er een maximaal subsidiebedrag van 500.000 euro.

Met de subsidies kunnen organisaties de **algemene kosten** van hun infrastructuurproject vergoeden, zoals het ereloon voor de opstellers van het ontwerp of de kosten voor het toezicht. Daarnaast komen ook **specifiekere kosten** in aanmerking: kosten voor het uitvoeren van de bouwopdracht, een energieaudit, een toegankelijkheidsdoorlichting of andere specifieke studiekosten.

Ruim 5,1 miljoen euro toegekend

De **eerste indienronde** op basis van dit nieuwe reglement werd uitzonderlijk verplaatst naar het najaar (deadline 1 september 2022). Vanaf 2023 ligt de jaarlijkse indiendatum voor subsidieaanvragen vast op 1 april.

Naar aanleiding van die eerste ronde werden **32 subsidieaanvragen** ingediend: 21 door organisaties uit de cultuursector en 11 door jeugdorganisaties. Op basis van het advies van de adviescommissie vielen de volgende beslissingen:

- De minister van Cultuur besliste 12 projecten van culturele organisaties te subsidiëren voor een totaal van 3.920.986 euro.
- De minister van Jeugd besliste 4 projecten van jeugdorganisaties te subsidiëren, goed voor in totaal 1.201.201 euro.

Foto © Gekkoo

Foto © Gekkoo

7.6 Nieuwe Europese regels moeten toegankelijkheid van audiovisuele mediadiensten verhogen

Dat de media ook toegankelijk moeten zijn voor personen met een handicap is de logica zelve. Daar zijn ook regels voor. Die worden op Europees niveau uitgewerkt en door Vlaanderen in eigen regelgeving omgezet. Vorig jaar hebben die Vlaamse regels een update gekregen. Dat was het gevolg van de omzetting van de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn en de herziening van het uitvoeringsbesluit over de toegankelijkheid van televisieprogramma's.

Nieuwe toegankelijkheidsregels voor online diensten en eindapparatuur

De Europese Toegankelijkheidsrichtlijn regelt de **toegankelijkheid van diensten** die toegang geven tot audiovisuele media, zoals websites, online toepassingen, elektronische apps op set-top boxen, elektronische programmagidsen en mobiele apps. Daarnaast regelt die richtlijn ook de **toegankelijkheid van de eindapparatuur** om toegang te krijgen tot audiovisuele media, zoals set-top boxen.

De Europese lidstaten moesten deze richtlijn tegen 28 juni 2022 omzetten in nationale wetgeving. In Vlaanderen gebeurde dat met het zogenaamde omzettingsdecreet van 3 juni 2022, dat de nieuwe bepalingen in het Mediadecreet integreerde. Ze treden echter pas in werking op 28 juni 2025.

Vanaf dan gelden er nieuwe toegankelijkheidsvoorschriften voor onder meer **set-top boxen en diensten die toegang verschaffen tot televisie** (providers en streamingdiensten). Die moeten er bijvoorbeeld voor zorgen dat ondertiteling via de decoder wordt doorgegeven of dat een blinde televisieprogramma's kan selecteren. Er is wel een overgangperiode ingebouwd tot 28 juni 2030.

Het Journaal met VGT - Foto © VRT

Televisieprogramma's worden toegankelijker

De toegankelijkheid van televisieprogramma's is in Vlaanderen geregeld in het Mediadecreet. Enerzijds zijn er verplichtingen en quota, anderzijds is er de mogelijkheid voor subsidies aan particuliere televisieomroeporganisaties. Na een evaluatie en een sectorbevraging werkten we vorig jaar aan een **herziening van het uitvoeringsbesluit**, dat eind 2022 zou vervallen.

In de nieuw uitgewerkte regeling worden de bepalingen van de oude regeling scherper gesteld. Zo worden minimumquota voor ondertiteling opgelegd voor omroepen met een **marktaandeel vanaf 2%**, daar waar die grens vroeger op 5% lag. Al die omroepen moeten hun programma's verder toegankelijk maken voor personen met een handicap. Voor televisieprogramma's die al ondertiteld worden, moet de ondertiteling nu ook in het **niet-lineaire aanbod** van die omroepprogramma's voorzien worden.

Ook de uitbreiding van het **audiodescriptie-aanbod** wordt verder gestimuleerd. Zo wordt het verplicht om audiodescriptie ter beschikking te stellen bij het aanbieden van **Nederlandstalige fictie** waarvoor al audiodescriptie werd aangemaakt. Daaronder vallen alvast de fictiereeksen die door het Vlaams Audiovisueel Fonds mee gefinancierd worden. Voor Vlaamse Gebarentaal (VGT) blijft de oude regeling over het aanbieden van **VGT bij het hoofdjournaal** behouden en blijft ze van toepassing op televisieomroepen met een marktaandeel vanaf 30%.

Hoe worden uitzendingen met audiodescriptie gemaakt? - Video © VRT

De **nieuw uitgewerkte subsidieregeling** tot slot zal voorrang geven aan nieuwe toegankelijkheidsinitiatieven (waaronder VGT), nieuwe leertrajecten en kleinere spelers die vanaf nul moeten beginnen. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen particuliere televisieomroeporganisaties. Ook spelers met een marktaandeel van minder dan 2% komen in aanmerking voor subsidiëring.

8. Reflectie

Terugblikken, onderzoeken en evalueren zijn essentieel om beleidsaspecten te verbeteren. Zo liep er in nauw overleg met de jeugdsector een traject om de jeugddecreten te integreren. Verder mondde een lang onderzoeks- en participatietraject uit in een nieuw decreet jeugdverblijven en hostels. Ook over het toekomstige Vlaamse gamebeleid werd nagedacht, met de visienota 'Level Up Vlaanderen' als resultaat. En benieuwd hoe de vrijetijdsbesteding van de Vlaming eruit ziet? Ook daarover verneem je alles in dit hoofdstuk.

8.1 Naar een succesvolle samenwerking tussen privéverzamelaars en publieke cultureel-erfgoedorganisaties

8.2 Intens participatietraject leidt naar integratie jeugddecreten

8.3 Extra middelen voor amateurkunstorganisaties in nieuwe beleidsperiode

8.4 Participatiesurvey brengt vrijetijdsbesteding van Vlamingen in beeld

8.5 Bewaring van erfgoed in depots: gedeelde uitdagingen, gedeelde oplossingen

8.6 Vlaams gamebeleid schakelt een versnelling hoger

8.1 Naar een succesvolle samenwerking tussen privéverzamelaars en publieke cultureel-erfgoedorganisaties

Hoe start je als museum een samenwerking met een privéverzamelaar? Hoe vind je als eigenaar het vertrouwen om de zorg voor een topstuk uit te besteden aan erfgoedorganisaties? In opdracht van het Departement Cultuur, Jeugd en Media onderzocht de Universiteit Antwerpen de samenwerkingsmogelijkheden tussen particuliere verzamelaars of instellingen en publieke cultureel-erfgoedorganisaties.

Er komt heel wat kijken bij het professionele beheer van cultureel erfgoed in **privébezit** dat ook publiek toegankelijk is. Samenwerkingen tussen private verzamelaars en cultureel-erfgoedorganisaties kunnen hier mooie resultaten opleveren, met voordelen voor beide partners. Toch zijn de mogelijkheden van zo'n samenwerking voor beide partijen nog te onbekend of te vaag. Wat is er dan precies nodig om van dergelijke samenwerkingen een succesverhaal te maken? Een **onderzoek** moest daarop de nodige antwoorden bieden.

Foto © M Leuven

4 voorwaarden voor een vruchtbare samenwerking

Professor Annick Schramme en onderzoeker Laura D'hoore van de Universiteit Antwerpen namen de bestaande samenwerkingsvormen onder de loep en wijzen in hun [eindrapport](#) op de voor- en nadelen, de kansen en valkuilen. Aan de hand van casestudies laten ze verschillende samenwerkingsvormen aan bod komen. Het rapport bevat verder **beleidsaanbevelingen** en handvaten voor het opstellen van een **ethisch kader**. Het beschrijft ook de 4 belangrijkste **voorwaarden** voor succesvolle samenwerkingen:

- **Sterkere publieke cultureel-erfgoedorganisaties:** organisaties zouden over een duidelijk collectieprofiel, voldoende autonomie, voldoende infrastructuur en financiële middelen moeten beschikken. Verder is de betrokkenheid van alle stakeholders een belangrijke factor.
- **Kennisdeling en wettelijk kader:** er is nood aan uitwisseling van de wederzijdse unieke kennis en competenties. Privéverzamelaars hebben behoefte aan meer duiding en ondersteuning bij het ethische en juridische kader rond samenwerkingen. Verder is er meer toenadering en dialoog tussen de publieke en private actoren nodig.
- **Stimulans mecenaat:** de optimalisatie van de mecenaatswetgeving kan een belangrijke impuls geven aan de publiek-private samenwerkingen. Verder zou de oprichting van een privaat fonds de financiering van kunstaankopen voor publieke collecties kunnen stimuleren.
- **Bescherming erfgoed:** hoe kan het rijke aanbod aan privécollecties beter beschermd worden en eventueel een plaats krijgen bij publieke organisaties? Welke beleidsmaatregelen zijn daarvoor nodig?

Op 23 november 2022 werden professionals uit de cultureel-erfgoedsector, academici en verzamelaars uitgenodigd op de Stadscampus van de Universiteit Antwerpen voor een **symposium** over het onderzoek. De onderzoeksresultaten werden er via case studies, interviews en een panelgesprek toegelicht. Naar aanleiding van het symposium werd ook een samenvatting van het onderzoek uitgebracht.

8.2 Intens participatietraject leidt naar integratie jeugddecreten

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media organiseerde in 2021-2022 een intensief traject om het decreetale kader voor het beleidsveld Jeugd te hertekenen. Dat gebeurde uiteraard in nauwe dialoog met de jeugdsector. Het traject resulteerde in een conceptnota en een voorontwerp van decreet.

Met deze decreetale hertekening, een van de acties uit de [beleidsnota Jeugd 2019-2024](#), wil de minister van Jeugd:

- de regelgeving voor het jeugd- en kinderrechtenbeleid op juridisch vlak **harmoniseren**
- de procedures voor de ondersteuning van het jeugdwerk stroomlijnen en **vereenvoudigen**
- specifieke aspecten in de regelgeving **actualiseren**, gelet op bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen sinds 2012.

De Maan - Foto © Diego Franssens

Eerste voorstellen na online startmoment

Het traject startte met een **digitaal evenement** tijdens de 4de coronagolf eind 2021. De leden van de reflectiegroepen – die het permanente overleg tussen departement en sector belichamen – wisselden tijdens verschillende workshops met de minister van gedachten over **knelpunten en voorstellen** over de volgende thema's:

- de instrumenten van het jeugd- en kinderrechtenbeleid
- de complementariteit van het Vlaamse en het lokale niveau
- de beleidsparticipatie van kinderen en jongeren
- het ondersteuningsbeleid voor het jeugdwerk
- de rol van de intermediaire organisaties
- de beleidsmonitoring.

In het voorjaar van 2022 verwerkten we de **input** van het startmoment tot concrete **voorstellen**.

Conceptnota over integratie jeugddecreten

Op 11 mei 2022 stelden we de mogelijke maatregelen voor ondersteuning van het jeugdwerk voor op een fysiek **evenement**, waarop ook de minister van Jeugd aanwezig was. Jeugdwerkers, coördinatoren en jeugdamttenaren van **70 verschillende Vlaamse en bovenlokale jeugdorganisaties en lokale besturen** volgden de plenaire toelichting. Ook de Vlaamse Jeugdraad en de 5 intermediaire organisaties waren vertegenwoordigd. Samen met medewerkers van de minister luisterden we naar de discussies en feedback op de voorstellen in de verschillende workshops.

In mei en juni vonden bijkomende gesprekken plaats over **specifieke voorstellen** voor het bovenlokale jeugdwerk en het jeugdwerk met bijzondere doelgroepen. Zo pleegden we overleg met Formaat, dat de jeugthuizen vertegenwoordigt, met Uit De Marge, dat het jeugdwerk met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie ondersteunt en met Troef, dat het jeugdwerk met kinderen en jongeren met een handicap verenigt. Daarnaast voerden we met de **5 intermediaire organisaties** aparte gesprekken over de actualisering van hun opdrachten.

We verwerkten de voorstellen en de feedback tot een conceptnota [Integratie decretaal kader Jeugd](#), die de minister op 15 juli voorlegde aan de Vlaamse Regering.

Verdere verfijning en afstemming

In het najaar consulteerden we uitgebreid de jeugdsector over de uitwerking van de krachtlijnen uit de conceptnota. Die vormt immers de basis voor het latere **voorontwerp van decreet**. De mogelijke maatregelen rond de instrumenten van het jeugd- en kinderrechtenbeleid, het stroomlijnen van het ondersteuningsbeleid voor het jeugdwerk en het waarborgen van de participatie van kinderen en jongeren **koppelden we terug** naar de relevante reflectiegroepen. De Vlaamse Jeugdraad speelde een belangrijke rol om de onderlinge standpunten in de jeugdsector op elkaar **af te stemmen**.

Daarnaast organiseerden we in het najaar nog een bijkomend overleg met de specifieke **stakeholders**. Zo toetsten we de specifieke maatregelen voor het bovenlokale jeugdwerk en het jeugdwerk met bijzondere doelgroepen af bij de betrokken koepelorganisaties. Verder voerden we een gesprek met vertegenwoordigers van het centrumstedenoverleg en de lokale besturen over de **samenwerking tussen de verschillende bestuursniveaus**. Ook met de intermediaire organisaties stemden we af over de onderlinge samenwerking.

Het hele traject mondde uit in een **voorontwerp van decreet**, dat de minister van Jeugd in het voorjaar van 2023 aan de Vlaamse Regering voorlegt.

8.3 Extra middelen voor amateurkunstenorganisaties in nieuwe beleidsperiode

Op 1 januari 2022 startte een nieuwe beleidsperiode (2022-2026) voor de 9 organisaties die erkend en gesubsidieerd worden op basis van het Amateurkunstendecreet. Voor die periode krijgen ze jaarlijks bijna 9,3 miljoen euro werkingssubsidies, een verhoging van ruim 1 miljoen euro. Daarmee kunnen ze hun werking verder uitbouwen, op maat van de amateurkunstenaar.

Het gaat om de organisaties BREEDBEELD, Creatief Schrijven, Danspunt, Koor&Stem, Kunstwerkt, Muziekmozaïek, OPENDOEK, VI.BE en VLAMO. Ze ondersteunen en coördineren elk een door de overheid erkende kunstdiscipline en hebben als taak lokale amateurkunstenverenigingen en individuele kunstbeoefenaars te informeren, begeleiden en stimuleren. Elke organisatie werkt voor heel Vlaanderen, om zoveel mogelijk verenigingen en kunstbeoefenaars te bereiken.

Foto © Danspunt

Meervraag van bijna 2 miljoen euro

De organisaties dienden voor 1 maart 2021 een **financieel behoefteplan** in. Daarin koppelen ze hun inhoudelijke ambities voor de komende 5 jaar aan hun financiële wensen en plannen. De organisaties vroegen bijna 2 miljoen méér subsidies, wat zou neerkomen op een verhoging van 24% ten opzichte van de vorige beleidsperiode.

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media beoordeelde de plannen en ging in dialoog met de organisaties tijdens speciaal daarvoor georganiseerde **hearings**. Centrale thema's in de plannen waren onder meer een (verdere) focus op talentontwikkeling, advies en ondersteuning voor de kunstbeoefenaars en de organisatie van publieksgerichte projecten en evenementen. Kortom: een verdere uitbouw van hun werking **op maat** van de amateurkunstenaar.

Jaarlijks budget van ruim 9 miljoen euro

Op basis daarvan formuleerden we een advies aan de minister van Cultuur, waarbij we ook rekening hielden met de resultaten van de visitaties in 2019. Daarop besliste de minister om **1.065.000 euro extra** vrij te maken. Daarmee kunnen de organisaties hun werking verder ontplooiën in de periode 2022-2026. Vanaf 2022 gaat er zo jaarlijks **9.287.900 euro** naar de ondersteuning van de amateurkunstenorganisaties.

De organisaties dienden voor 31 december 2021 hun uiteindelijke **beleidsplan 2022-2026** in. Daarin operationaliseren ze de beleidsprioriteiten uit het financieel behoefteplan verder via strategische en operationele doelstellingen.

8.4 Participatiesurvey brengt vrijetijdsbesteding van Vlamingen in beeld

In welke mate nemen Vlamingen deel aan het vrijetijdsleven in Vlaanderen? Welke factoren beïnvloeden die participatie positief of wat zijn drempels om deel te nemen? Op deze en andere vragen zochten onderzoekers van verschillende universiteiten de afgelopen drie jaar opnieuw een antwoord aan de hand van de participatiesurvey, een grootschalig onderzoek naar de vrijetijdsbesteding van de Vlaming. Op 8 november stelden we de resultaten van deze 4de participatiesurvey aan het publiek voor.

Het Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie, het Onderzoekplatform Sport en het Jeugdonderzoekplatform (JOP) onderzochten op 3 momenten de **participatie** van de Vlaming aan sociale, culturele en sportieve activiteiten: in 2020, net vóór de coronalockdown, in 2021, net na de strenge coronamaatregelen, en in 2022, toen het normale leven terug op gang kwam.

Verschuivingen in participatiecijfers voor cultuur en sport (2004-2020)

Eerdere edities van de participatiesurvey vonden plaats in 2004, 2009 en 2014. Uit de meting van 2020 blijkt een **duidelijke stijging van de uithuizige cultuurparticipatie**. Op basis van de frequentie van bezoeken aan musea, concerten, voorstellingen podiumkunsten, bioscoop en erfgoedinitiatieven werd een indicator aangemaakt van globaal uithuizig cultuurbezoek. In de metingen van 2004, 2009 en 2014 nam ongeveer driekwart deel aan minstens één culturele activiteit in de 6 maanden voor de bevraging. In 2020 is dat **gestegen tot 80%**. Bovendien is ook de frequentie van participatie toegenomen.

Andere participatievormen vertonen tot 2020 een status quo. Zo blijft de **actieve cultuurbeoefening** (amateurkunsten) op hetzelfde niveau als in de voorgaande edities van de participatiesurvey (27% in 2020). Hetzelfde geldt voor de **actieve deelname aan het verenigingsleven** (55%).

Ook de **sportparticipatie** blijft in 2020 op dezelfde hoogte als in vorige metingen (om en bij de 60%). Wel merken we in de meest recente bevraging in 2020 dat sportbeoefenaars **meer tijd spenderen** aan hun sport(en). De meest beoefende sport daarbij is het recreatieve fietsen, op de voet gevolgd door wandelsport, fitness en loopsport. Vooral fitness is sinds 2014 sterk in populariteit gestegen.

De toename van het aandeel hoger opgeleiden in onze samenleving draagt bij tot het status quo of de stijging van de participatiecijfers voor cultuur en sport. De keerzijde is evenwel dat **sociale ongelijkheden in cultuur- en sportparticipatie** onverminderd blijven bestaan.

Sint-Pieterskerk HoloLens © Dirk Leemans

Verschuivingen in mediagebruik (2014-2020)

Sinds de laatste editie van de participatiesurvey in 2014 zagen Vlaamse mediagebruikers talloze **streamingdiensten** hun intrede maken en werd de **smartphone** een onlosmakelijk deel van hun mediaroutine. De laatste cijfers uit de participatiesurvey van 2020 spreken dan ook voor zich: 86% van de Vlamingen maakt gebruik van een smartphone (tegenover 43% in 2014), en ook de **digitalisering** zet zich verder: 88% van de Vlamingen gebruikt een **computer of laptop**.

De belangrijkste verschillen zitten vandaag echter minder in welke media we gebruiken, maar eerder in **hoe we die media gebruiken**. Dat werd bekeken aan de hand van mediarepertoires, die het geheel van media (inhouden of toestellen) omvatten die één persoon op regelmatige basis gebruikt. Daaruit blijkt hoe sterk digitale media zich verankeren in ons dagelijks mediagebruik. Desondanks blijkt de **digitale kloof** in 2020 allesbehalve weggewerkt.

Wael Shawky - M Leuven - Foto © Lien Wevers

De resultaten in een notendop

Op 8 november 2022 stelden we de [resultaten van de 4de participatiesurvey](#) voor in Brussel, in aanwezigheid van de **betrokken ministers**. De studiedag bestond uit 2 delen: een plenaire sessie, waarin we de resultaten van de participatiesurvey voorstelden, met ook een blik op kinderen en jongeren, en specifieke sessies voor de beleidsvelden Cultuur, Sport en Media.

8.5 Bewaring van erfgoed in depots: gedeelde uitdagingen, gedeelde oplossingen

Op 1 april 2022 organiseerden het Departement Cultuur, Jeugd en Media en het agentschap Onroerend Erfgoed samen met FARO en het Vlaamse Depotnetwerk de studiedag 'Samen inzetten op depotuitdagingen'. Bedoeling van de studiedag was de cultureel- en onroerend-erfgoedsector te informeren over het Vlaamse depotbeleid en de regierol van de Vlaamse overheid daarin. Daarnaast wilden we beide sectoren vooral samenbrengen en samen laten reflecteren.

Op de studiedag stonden uitdagingen die de zorg voor erfgoed in depotruimtes met zich meebrengt centraal. We zijn ervan overtuigd dat we best expertise en ervaringen delen, in de zoektocht naar oplossingen. Er is geen pasklare oplossing, maar door krachten te bundelen komen we een heel eind verder.

Neuzen in dezelfde richting, nood aan afstemming en coördinatie

Veel van ons erfgoed wordt bewaard in depotruimtes die minder zichtbaar zijn voor de buitenwereld. Dat erfgoed met zorg bewaren voor de toekomst brengt heel wat uitdagingen, zowel voor cultureel erfgoed als voor onroerend erfgoed. **Afstemming en coördinatie op beleidsniveau** zijn dus nodig om die gemeenschappelijke uitdagingen aan te pakken.

De Vlaamse overheid maakt daarom werk van een **afgestemd depotbeleid** voor cultureel en onroerend erfgoed. Ze stelt daarbij **gezamenlijke doelen** voor cultureel en onroerend erfgoed en neemt een **regierol** op. Die doelen zijn richtinggevend voor het eigen beleid van de Vlaamse overheid, en kunnen **inspirend** zijn voor het beleid van andere besturen en van de organisaties.

Samen naar oplossingen zoeken

Overheden en erfgoedorganisaties leverden het voorbije decennium heel wat inspanningen om de zorg voor het erfgoed in depotruimtes te verbeteren. Toch is het werk nog niet af.

De studiedag was de ideale gelegenheid om **alle betrokken actoren** samen te brengen en ervaringen uit te wisselen. Ontmoeting tussen beide sectoren stond centraal.

We hielden **inspiratie- en debatsessies** over onder meer netwerking, erfgoeddatabanken, bewaringsvereisten en risicobeheer, waarden, monitoring, collectie- en depotprofielen, depotkerken, samenwerking met private spelers, duurzame bewaaromstandigheden. Verschillende **organisaties en sprekers** inspireerden met hun verhaal en hun zoektocht, vaak met vallen en opstaan. De ervaringen van onze eigen depotwerking voor de Collectie Vlaamse Gemeenschap, van het M HKA en het KMSKA als instelling van de Vlaamse Gemeenschap kwamen ook aan bod.

De grote opkomst voor deze dag met **140 deelnemers** toont aan dat dit thema velen aanbelangt en voor beide sectoren actueel blijft.

De presentaties van de verschillende sprekers zijn beschikbaar op [onze website](#).

8.6 Vlaams gamebeleid schakelt een versnelling hoger

Wat is nodig om de Vlaamse gamesector naar een hoger niveau te tillen en internationaal op de kaart te zetten? Dat staat allemaal beschreven in **Level Up Vlaanderen**, de nieuwe visienota over het Vlaamse gamebeleid. De nota bevat 25 concrete doelstellingen waaraan in de periode 2022-2025 intensief gewerkt zal worden.

Eind maart 2022 keurde de Vlaamse Regering de nieuwe visienota gamebeleid goed. **Level Up Vlaanderen** moet in de periode 2022-2025 voor heel wat nieuwe initiatieven zorgen om de Vlaamse gamesector op een hoger plan te brengen. Daarvoor slaan verschillende kernactoren die actief zijn rond games de handen in elkaar: het Departement Cultuur, Jeugd en Media (als trekker van de visienota), het Departement Onderwijs en Vorming, VLAIO, FIT, VAF, Mediawijs, VRT en FLEGA.

Meer middelen voor ontwikkeling van games

Een van de belangrijkste uitdagingen voor de professionele gamesector is **financiering vinden** voor hun projecten. Daarom wordt het budget van het Gamefonds van het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) fors opgetrokken. In 2022 steeg het budget eenmalig tot 2,9 miljoen euro (een relancemaatregel), vanaf 2023 zal het budget 2023 **structureel verhoogd worden** van 1,7 miljoen euro naar 2,7 miljoen. Verder laat de nieuwe beheersovereenkomst 2022-2025 van het VAF/Gamefonds meer flexibiliteit toe bij het toekennen van de productiesteun.

Daarnaast worden er tal van acties opgezet om bedrijven de weg te wijzen naar bestaande steun- en financieringsmogelijkheden, zowel in binnen- als buitenland. En om investeringen vanuit de bedrijfswereld fiscaal aantrekkelijk te maken, werd het **taxsheltersysteem** in augustus 2022 uitgebreid naar 'videospellen'.

Nauwer samenwerken met andere actoren en sectoren

Een speerpunt de komende jaren wordt het **incubator- en acceleratorsysteem** voor de gamesector. Dat systeem is gebaseerd op samenwerking met het onderwijs, waar de ervaring en connectie met talentvolle studenten in de **gameopleidingen** ingezet kan worden om de lokale sector te versterken. Eind 2022 zette de Vlaamse Regering haar schouders onder de **Flanders Game Hub**: een fysieke locatie waar startende gameontwikkelaars samenwerken en ideeën kunnen uitwisselen, en vanaf 2023 het kloppende hart van de Vlaamse gamesector. Tal van voorbeelden in het buitenland (zoals Finland en Nederland) tonen aan dat zo'n locatie een enorme boost kan geven aan de gamesector.

Maar ook op andere vlakken wordt er meer ingezet op **samenwerking**. Zo zal het VAF innovatie en crossmediale producties meer stimuleren en worden kruisbestuivingen tussen de gamesector en andere relevante sectoren aangemoedigd.

Ook de **educatieve, maatschappelijke, culturele en sportieve functie** van games kreeg in de visienota de nodige aandacht. Daar is een belangrijke rol weggelegd voor organisaties als Mediawijs, VRT, Kenniscentrum Digisprong en het Vlaams Expertisecentrum Alcohol en andere Drugs.

Tot slot gaat er ook veel aandacht naar **promotie, marketing en internationalisering** van games. Daarvoor is onder meer Flanders Investment and Trade een belangrijke partner.

9. Organisatie

Waar onze personeels- en communicatie-initiatieven gedurende 2 jaar bijna uitsluitend op corona waren gericht, was er vorig jaar weer wat meer ruimte voor andere zaken.

Zo gingen we samen met onze personeelsleden interactief op zoek naar een nieuwe organisatiecultuur. Met 'Beslist Weten' lanceerden we een interne videonieuwsbrief om managementbeslissingen bekend te maken. Ook zetten we verder in op heerlijk heldere communicatie, met onder andere taalopleidingen voor medewerkers. Maar er was nog meer, ontdek het in dit hoofdstuk.

9.1 Stage lopen in onze organisatie: niets dan voordelen

9.2 Nieuwe organisatiecultuur krijgt vorm na interactief inspraaktraject

9.3 Bevraging belicht kwaliteit van leidinggeven

9.4 Beslist Weten: interne communicatie in beeld

9.5 Vlaams subsidieregister schept klaarheid in het bos van subsidies

9.6 Heerlijk heldere communicatie zorgt voor tevreden klanten

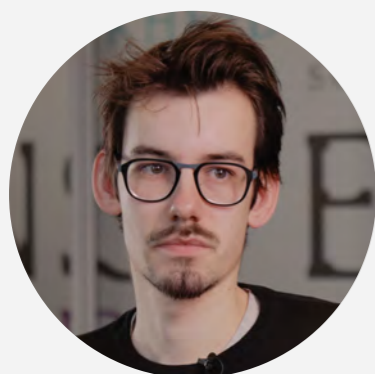
9.1 Stage lopen in onze organisatie: niets dan voordelen

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media biedt werkzoekenden de mogelijkheid om in de organisatie een beroepsinlevingsstage (BIS) te doen. Zo'n stage duurt 3 tot 6 maanden en is een betaalde vorm van werkplekieren. Voor een stagiair is de stage een interessante manier om werkervaring op te doen en relevante vaardigheden en competenties te ontwikkelen.

We moedigen onze teams dan ook aan om stageplaatsen te creëren, want ook voor hen bieden deze stages kansen. Onze medewerkers krijgen er immers een paar **extra handen** bij. Stagiairs hebben vaak ook een **andere en frisse** kijk op de zaken en stagementoren kunnen leiderschapsvaardigheden ontwikkelen. Bovendien kunnen we door zo'n stage kennismaken met potentieel nieuwe medewerkers en zij met ons. Een geslaagde beroepsinlevingsstage is dus een echte **win-win**.

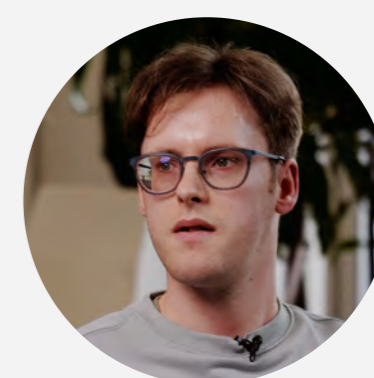
Regelmatig leidt een gunstig verlopen stage ook naar een **tewerkstelling**. Dat is het geval met **Jeroen Verhaeghe** en **Jonas Van Horenbeeck**, die allebei gestart zijn als BIS-stagiair en nu in dienst zijn bij het departement. Jonas kreeg een contract als archiefmedewerker en Jeroen ging aan de slag bij **Creative Europe Media Desk**.

Bekijk hieronder de interviews met Jeroen en Jonas.

“Ik krijg de ruimte om aan te geven waarin ik zelf wil doorgroeien.”

Jeroen Verhaeghe

“Ik voelde me direct een collega.”

Jonas Van Horenbeeck

9.2 Nieuwe organisatiecultuur krijgt vorm na interactief inspraaktraject

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media startte in 2021 met een traject rond organisatiecultuur en waarden, samen met externe partner Unicorn. In 2022 zetten we het traject verder met een aantal interactieve workshops voor leidinggevenden en medewerkers.

De start van het traject was een bevraging in 2021 over de invulling van onze huidige organisatiecultuur en de gewenste toekomstige cultuur. Daaruit bleek hoe onze personeelsleden de huidige organisatiecultuur ervaren, maar ook wat voor hen succesfactoren van hybride werken zijn.

Interactieve sessies met management en medewerkers

We gingen met de resultaten aan de slag en hielden eerst een aantal interactieve workshops met het management: de teamverantwoordelijken, afdelingshoofden, de algemeen directeur en de secretaris-generaal. Tijdens een tweedaags vervolgseminarie met dezelfde mensen werden de **grote lijnen** uitgetekend. De tweedaagse was tegelijk een uitgelezen moment om te sleutelen aan de samenwerking tussen deze leidinggevenden, via reflectie- en feedbackmomenten.

De grote lijnen werden nog voor de zomer voorgesteld aan onze andere personeelsleden. Tijdens 4 interactieve personeelssessies kregen ze de kans om input te geven over de **concrete invulling** van onze toekomstige organisatiecultuur. In totaal namen 100 medewerkers deel aan de sessies. Stilaan werd duidelijk hoe we de beoogde organisatiecultuur vorm kunnen geven en concreet kunnen toepassen op de werkvloer. Na verwerking van alle output stellen we de resultaten eind maart 2023 voor aan onze personeelsleden.

Kompas van toekomstig personeelsbeleid

We willen onze cultuurtransformatie realiseren aan de hand van een **leiderschaps- en een teamtraject**. Het leiderschapstraject ging van start met 3 workshops over psychologische veiligheid, open feedbackcultuur en groeien in een lerende organisatie. Het teamtraject omvat een workshop van 1 volledige dag met elk team.

In de loop van 2023 wordt de nieuwe organisatiecultuur in de hele organisatie ingevoerd. Via teamcoachings en een communicatietraject willen we ervoor zorgen dat ze ook **echt gaat leven** in de hele organisatie.

De nieuwe organisatiecultuur zal het **kompas** vormen van het personeelsbeleid van het departement. Ze zal ook als basis dienen voor het nieuwe kader rond **hybride werken** en de acties en voorbereidingen rond de verhuizing naar het **Marie Belpairegebouw**.

Eerstesteenlegging van het nieuwe kantoorgebouw Marie-Elisabeth Belpaire

9.3 Bevraging belicht kwaliteit van leidinggeven

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media organiseerde in 2022 de driejaarlijkse '360° feedbackbevraging' voor en over leidinggevenden, zowel bij het hoofdbestuur als bij de buitendiensten. '360° feedback' is een waardevol instrument bij de ontwikkeling van leiderschap, niet alleen op individueel niveau maar ook op het niveau van de organisatie.

Alleen maar voordelen voor de leidinggevende

Met deze bevraging willen we onze leidinggevende personeelsleden ondersteunen in hun ontwikkeling. Door de anonieme feedback vanuit alle hoeken krijgen ze een **eerlijk en duidelijk beeld** van hun competenties en leiderschapskwaliteiten.

De bevraging geeft hen enerzijds een duwtje in de rug en **bevestiging en waardering** op de punten waar ze sterk op scoren. Anderzijds worden ook **ontwikkelpunten** in kaart gebracht, zaken waar de leidinggevende meer kan op inzetten of kan aan werken. Bovendien kunnen ze de verschillen in beoordeling zien tussen de verschillende groepen die feedback geven, wat een genuanceerder beeld geeft.

Wie wordt bevroegd en waarover?

De bevraging werd uitgestuurd naar:

- de leidinggevende zelf (self)
- andere leidinggevenen van hetzelfde niveau (peers)
- een 5-tal medewerkers uit het team (bottom-up)
- de hiërarchische oversten (top-down).

De antwoorden komen dus uit 4 hoeken, vandaar de naam '**360° feedback**'.

De respondenten konden feedback geven over de **competenties** 'verantwoordelijkheid nemen', 'visie' en 'klantgerichtheid'. Verder konden ze ook de **leiderschapsrollen** 'leider', 'manager', 'ondernemer' en 'coach' beoordelen. Tot slot namen ze ook de invulling van de **waarden van Vlaamse overheid** onder de loep: openheid, daadkracht, vertrouwen en wendbaarheid.

Wat met de resultaten?

Elke leidinggevende kreeg in 2022 zijn of haar **individueel rapport**. De algemene bevindingen werden met de personeelsdienst besproken. Wie dat wou kon nog een persoonlijk feedbackgesprek aanvragen.

Ze kunnen nu aan de slag gaan met de feedback en werken aan hun leiderschapsontwikkeling. Daarvoor kunnen ze binnen de Vlaamse overheid een beroep doen op **interview, vorming en coaching**.

9.4 Beslist Weten: interne communicatie in beeld

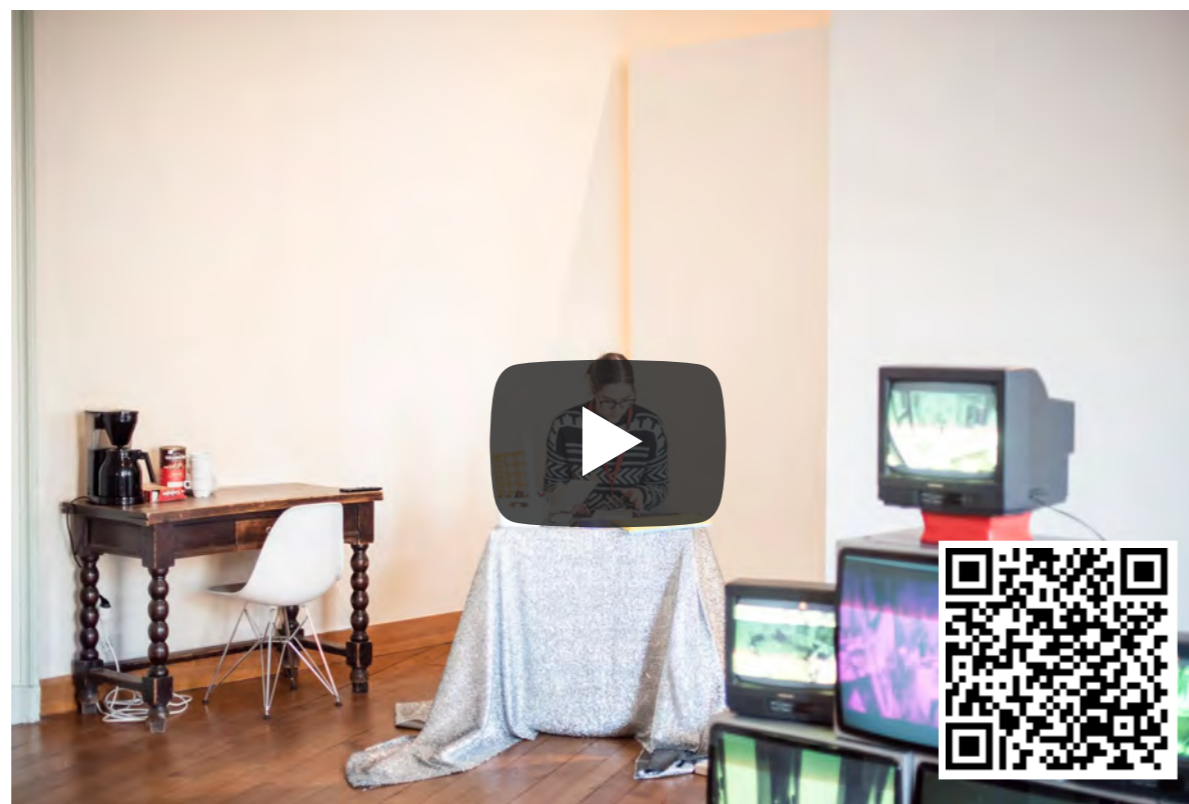
Sinds april 2022 is het Departement Cultuur, Jeugd en Media een intern communicatiekanaal rijker. Met 'Beslist Weten', een maandelijkse interne videonieuwsbrief, communiceert het management op een open en transparante manier over zijn beslissingen naar onze medewerkers. In tijden van hybride werken verhoogt het meteen ook de zichtbaarheid van onze leidend ambtenaren.

Hoe gaan we te werk?

- Een van de afdelingshoofden koppelt als een heus nieuwsanker de **beslissingen van het management** terug naar onze medewerkers vanuit de nieuwsstudio in het Arenberggebouw.
- Onze secretaris-generaal zet als vliegende reporter op de werkvloer een project en zijn projectleider in de kijker.

In de videoreeks zetten we ook in op de **verbinding** tussen thuiswerk en kantoor. Met beelden van collega's die thuiswerken geven we commentaar met een **knipoog** en leggen we luchtige accenten in de nieuwsuitzending. Zo maken we de **thuiswerkers** zichtbaar in tijden van hybride werken.

Benieuwd? Bekijk de video hieronder.

9.5 Vlaams subsidieregister scheidt klaarheid in het bos van subsidies

Benieuwd welke organisaties uit de cultuur-, jeugd- en mediasector gesubsidieerd worden door de Vlaamse overheid? En hoeveel subsidies ze krijgen? Daarvoor kun je voortaan terecht in het Vlaamse subsidieregister. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media stelde in 2022 alles in het werk om een automatische doorstroming van subsidiegegevens naar het register te realiseren.

Het Vlaamse subsidieregister werd ontwikkeld op initiatief van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting. Het register brengt op een eenvormige en overzichtelijke manier **alle subsidiestromen** (toekenningen en betalingen) van de Vlaamse overheid aan **ondernemingen, organisaties, feitelijke verenigingen en lokale besturen** in kaart. Bedoeling is om meer transparantie te scheppen in de besteding van de overheidsmiddelen en om dubbele subsidiëring te helpen vermijden.

Subsidies aan natuurlijke personen worden om privacyredenen niet mee opgenomen in het subsidieregister.

Hoe 'voedt' ons departement het subsidieregister?

Elke vastlegging en bijhorende uitbetaling van een subsidie wordt toegewezen aan een bepaald **thema**. Een thema is gelinkt aan één inhoudelijk structurelement uit de begroting. De toewijzing van een vastlegging aan een thema gebeurt op basis van de **IPDC-code** (Interbestuurlijke Producten- en Dienstencatalogus), die wordt ingegeven bij de vastlegging. De IPDC-code geeft informatie over de **rechtsgrond** en de **inhoud** van de steunmaatregel.

In 2022 hebben we in versneld tempo alle steunmaatregelen geïdentificeerd en de actieve subsidiemaatregelen doorgegeven aan **Digitaal Vlaanderen**, dat een IPDC-code toekent. Daarnaast hebben we voor een geautomatiseerde doorstroom gezorgd van IPDC-codes uit het dossierbeheersysteem naar **Orafin**, het boekhoudsysteem van de Vlaamse overheid. Op die manier kan de **rapportering** aan het subsidieregister verder geautomatiseerd worden.

Het [Vlaamse subsidieregister](#) is sinds september 2022 online toegankelijk voor het publiek.

9.6 Heerlijk heldere communicatie zorgt voor tevreden klanten

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media wil helder taalgebruik stimuleren bij zijn personeelsleden. Zij staan immers elke dag in contact met de sector en de burger. Door heerlijk helder te communiceren dragen we bij aan de klantentevredenheid van onze organisatie. Sinds het najaar van 2021 nemen we daar een aantal concrete initiatieven voor, die in 2022 op kruissnelheid kwamen.

Opvolging van subsidiedossiers, verlenen van attesten of vergunningen, initiatieven organiseren om de sector te informeren, beantwoorden van vragen via het contactformulier: dagelijks staan onze medewerkers in contact met de sector en de burger. Heldere en duidelijke communicatie is daarbij cruciaal. Daarom rolt onze organisatie een Heerlijk Helderbeleid uit met een aantal concrete acties om de kwaliteit van onze communicatie te verhogen en onze medewerkers te sensibiliseren voor heerlijk heldere taal.

“Meestal heb ik niet de tijd om een tekst 6 of 7 keer te lezen. Ik wil van bij de eerste lezing mee zijn met het verhaal.”

Lukas Declercq

Kwaliteit van standaardbrieven en -mails verbeteren

Net als de andere entiteiten van de Vlaamse overheid werkt ook ons departement aan de realisatie van deze overheidsbrede doelstelling. Standaardberichten zijn brieven of mails die **op herhaalde basis in dezelfde vorm** verstuurd worden. We gebruiken zo'n standaardbericht als we een klant willen informeren over de voortgang van zijn dossier, zoals een aanvraag van een subsidie of een attest. Streefdoel is dat tegen eind 2023 **minstens 75%** van onze standaardberichten kwaliteitsvol is.

Wat zijn nu die **kwaliteitscriteria**? Momenteel zijn er in het departement verschillende soorten standaardberichten, vaak ook om eenzelfde boodschap over te brengen. Daarom willen we die berichten op elkaar afstemmen, zodat 1 bericht voor meerdere 'diensten' bruikbaar is: **generiek waar het kan, specifiek waar het moet**. Daarnaast willen we de berichten ook **juridisch toetsen**: bevatten ze alle bepalingen die volgens de regelgeving verplicht zijn? Tot slot zorgen we ervoor dat ze **helder en doeltreffend** geschreven zijn, volgens de criteria die Team Taaladvies daarvoor aanbiedt.

Indien u meent dat deze kennisgeving onbegrijpelijk is, dan kunnen we u verzekeren dat dat niet aan uw intelligentieniveau te wijten is, maar wel aan het gebrek aan helder taalgebruik.

Of hou je taal Heerlijk Helder.

Check al je communicatie op HEERLIJKHELDERTAAAL.BE

Medewerkers sensibiliseren via opleidingen en taaltips

We voorzien 2 keer per jaar een opleiding **Duidelijke teksten schrijven** voor onze medewerkers en gaan daarvoor in zee met externe partner Wablieft. Aan de hand van eigen voorbeelden leren onze medewerkers hoe ze een tekst helderder kunnen maken. Ze krijgen daar ook de nodige tips voor.

“Zorg ervoor dat de belangrijkste informatie vooraan in de tekst zit.”

Krista Van Santen

Om hen warm te houden voor Heerlijk Helder voorzien we op ons intranet maandelijks een **taal- of schrijftip** die aansluit op de inhoud van de basisopleiding. Ook 'ludieke warmhoudertjes' behoren tot de mogelijkheden: een taalspelletje, een etymologische toelichting bij een veelgebruikte term of een specifiek taalweetje.

Iedereen Heerlijk Helder

Maar hoe is die Heerlijk Heldercampagne ontstaan? Waarom werken we ook in onze organisatie aan heldere communicatie? En wat vinden de deelnemers zelf van de opleiding die we aanbieden? We gingen in gesprek met **Krista Van Santen**, coördinator van Heerlijk Helder in ons departement, en met **Lukas Declercq**, deelnemer aan de opleiding.

10. Evenementen

We vinden het belangrijk om onze sectoren te informeren en inspireren en met hen in dialoog te gaan. Dat doen we via diverse evenementen, die vorig jaar gelukkig weer fysiek konden doorgaan.

We kunnen tevreden terugblikken op een aantal bekende hoogtepunten, zoals de uitreiking van de Ultimas en Kunstendag voor Kinderen, maar zijn vooral trots op enkele nieuwe initiatieven: de Dag van de Jeugdjournalistiek, CULTURE TALKS en de voorstelling van het eerste concept van het virtueel museum van Vlaanderen.

Benieuwd? Verneem er alles over in dit hoofdstuk.

10.1 Bijzondere editie van de Ultimas 2021

10.2 Kunstendag voor Kinderen: iedereen natuurtalent!

10.3 CULTURE TALKS Commons: cultuur als gemeengoed

10.4 Frans Masereel Centrum blaast 50 kaarsjes uit

10.5 Virtueel museum van Vlaanderen: van ontwerp naar prototype

10.6 Jongerevent #KZEGHETU: de stem van jongeren #GEHOORD

10.7 What the Media!? - Geslaagde eerste Dag van de Jeugdjournalistiek

10.1 Bijzondere editie van de Ultimas 2021

Na een (geslaagde) digitale editie kon awardshow voor de Ultimas 2021 opnieuw live doorgaan. Op dinsdag 10 mei werden in deSingel in Antwerpen de Vlaamse Cultuurprijzen uitgereikt aan 13 laureaten in evenveel categorieën, als erkenning voor hun verdienste in de (socio-)culturele sector. Reinhilde Decler ontving de Ultima voor Algemene Culturele Verdienste als bekroning van haar carrière.

Een wervelende show met alles erop en eraan, dat was afgelopen jaar opnieuw mogelijk voor de uitreiking van de Ultimas. De show werd gestreamd op VRT NU en uitgezonden op Radio 1. Portland zorgde voor de muziek en ook alle laureaten brachten entertainment op het podium. Sofie Lemaire en Thomas Vanderveken waren de gastvrouw en gastheer van de avond.

Postuum eerbetoon aan Reinhilde Decler

Tijdens de show kreeg actrice en theatericoon **Reinhilde Decler** een passend eerbetoon, waarbij video's van Jan Eelen gecombineerd werden met live begeleiding op piano en het koor van **Tutti Fratelli**, de organisatie waarvan Decler aan de wieg stond. Reinhildes zoon Fonne Wuyts en acteur Nico Sturm (haar opvolger bij Tutti Fratelli) kwamen de Ultima voor Algemene Culturele Verdienste in ontvangst nemen.

Foto © Filip Van Loock

'Tegenwind' winnaar van de eerste publieksprijs

Bij deze editie werd voor het eerst een [publieksprijs](#) uitgereikt. Die was bedoeld voor artiesten of organisaties die in 2021 hadden bijgedragen aan de verbreding van cultuur, maar niet meteen in de bestaande Ultimas-categorieën passen. De eerste publieksprijs ging naar documentairereeks **Tegenwind**.

Foto © Bart Van der Moeren

Award in nieuw kledje

Alle laureaten ontvingen een fysieke award. Die is voor de gelegenheid in een nieuw kledje gestoken door beeldend kunstenaar **Daan Gielis**. Daarnaast was er voor elke laureaat zoals steeds een geldprijs van **10.000 euro**. De uitzondering daarop is de winnaar van de Ultima voor Algemene Culturele Verdienste, die **20.000 euro** krijgt als bekroning van een integrale carrière.

Foto © Bart Van der Moeren

Laureaten 2021

- Algemene Culturele Verdienste** Reinhilde Decler
- Amateurkunsten** Belgische Improvisatieliga (BIL)
- Architectuur en Toegepaste Kunsten** Horst Festival
- Beeldende kunst** Kobe Matthys - Agentschap
- Cultureel Ondernemerschap** Hnita Jazz Club
- Film & Visuele Media** Kaat Beels en Nathalie Basteys
- Letteren** Annelies Verbeke
- Muziek** Lieselot De Wilde
- Opkomend Talent** Gorges Ocloo
- Podiumkunsten** Lucinda Ra
- Roerend en Immaterieel Erfgoed** De Borgerhoutse Reuzenstoet
- Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk** Grootouders voor het Klimaat
- Publieksprijs** Tegenwind.

Lees alles over de laureaten op de [Ultimas website](#)

Foto © Bart Van der Moeren

Foto © Bart Van der Moeren

Foto © Filip Van Loock

Foto © Bart Van der Moeren

Foto © Filip Van Loock

Foto © Bart Van der Moeren

Foto © Bart Van der Moeren

Foto © Filip Van Loock

Foto © Filip Van Loock

Foto © Bart Van der Moeren

Foto © Filip Van Loock

Foto © Filip Van Loock

10.2 Kunstendag voor Kinderen: iedereen natuurtalent!

Op zondag 20 november was het weer zover: Kunstendag voor Kinderen. Deze 11de editie was een absolute recordeditie: maar liefst 240 organisaties organiseerden meer dan 350 kunstige activiteiten op kindermaat in heel Vlaanderen en Brussel. Kinderen tot 12 jaar konden de hele dag proeven van theater, film, muziek, dans, architectuur, literatuur en beeldende kunst, samen met hun familieleden. In totaal telden we zo'n 41.000 bezoekers.

Kunstendag voor Kinderen is een initiatief van de Vlaamse minister van Cultuur en wordt georganiseerd door het Departement Cultuur, Jeugd en Media. De dag staat volledig in het teken van kinderen en kunst. Bedoeling is kinderen te laten kennismaken met het kunstenaanbod en hen zo te stimuleren om er zelf ook actief aan deel te nemen. Door kunst leren kinderen anders kijken naar de wereld om hen heen en doen ze dingen die onmogelijk lijken. Kinderen zijn bovendien het publiek van morgen.

Meer dan 300 activiteiten in Vlaanderen en Brussel

Deze 11de editie van Kunstendag voor Kinderen stond helemaal in het teken van 'natuur' en 'natuurtalenten'. Brusselse en Vlaamse cultuurhuizen zetten de deuren wijd open en voorzagen tal van leuke en creatieve activiteiten waarin de natuur centraal stond en waar kinderen volop hun (natuur)talenten konden ontdekken.

Van een workshop breakdance, over takfiguurtjes maken, tot kunstige koekjes en cakejes bakken. Het **Urban Center** in Brussel, het **Belfort** in Gent of **AMUZ** in Antwerpen. Er viel heel wat te beleven op tal van locaties.

Ambassadrice Maureen Vanherberghen

Maureen Vanherberghen was de trotse ambassadrice van deze 11e editie van Kunstendag voor Kinderen. Maureen is Q-dj en zangeres en is razend bekend bij kinderen door onder meer haar rollen in de Ketnetseries **D5R** en **Helden**.

De **campagne op sociale media** was dan ook een schot in de roos. In een aantal video's daagde ze de kinderen uit om deel te nemen. Die werden door maar liefst 438.402 unieke bezoekers op Facebook en Instagram bekeken.

“Dit is écht iets voor mij. Als ik aan kinderen mee de goesting kan geven om te ontdekken wat ze goed kunnen, dan is dat alleen maar een voorrecht!”

Maureen Vanherberghen

Wedstrijd 'Ontdek het natuurtalent in jouw klas!'

We koppelden ook een **leuke wedstrijd** aan deze editie. Wat we vooral duidelijk wilden maken: kinderen hebben geen dure verf, hoogtechnologische camera of perfect gestemde muziekinstrumenten nodig om kunst te maken.

Creativiteit zit namelijk niet in het materiaal, maar **in onszelf**. Om dat te bewijzen, daagden we klassen uit om samen de natuur in te trekken en creatief aan de slag te gaan met simpele natuurelementen. Alles mocht: dansen als een zwalpende boom, een drumsolo met takken, een masker van blaadjes, enzovoort.

Onder alle deelnemende klassen verlootten we natuurlijk ook een **prijs**: de winnaars kregen leuke T-shirts met het opschrift 'Ik ben een natuurtalent'.

AkkeAkkeTuut - Foto © Eef Segers

10.3 CULTURE TALKS Commons: cultuur als gemeengoed

Met het jaarlijkse evenement CULTURE TALKS wil het Departement Cultuur, Jeugd en Media partners en experts uit culturele sectoren en creatieve industrieën verenigen met academici en beleidsmakers. In dialoog zoeken we antwoorden op de huidige en toekomstige uitdagingen waarmee de brede cultuursector geconfronteerd wordt. Op 6 december 2022 vond in de Universiteit van Antwerpen de eerste editie plaats: CULTURE TALKS Commons.

Het cultuur- en medialandschap is voortdurend in beweging. De niet-aflatende stroom van sociale, maatschappelijke, economische en technologische veranderingen stelt de creatieve sectoren telkens voor **nieuwe uitdagingen**. Dat vraagt een grote mate van flexibiliteit, verbeelding en vernieuwingszin.

Met CULTURE TALKS focussen we op **innovatie en digitalisering**, om van daaruit (beleids)lijnen te trekken naar **cultureel ondernemerschap** en de **internationale uitstraling** van ons culturele en creatieve veld. CULTURE TALKS wil grenzen verleggen en ertoe bijdragen dat zowel het beleid als de creatieve en culturele sectoren zichzelf blijven in vraag stellen en heruitvinden.

Thema 2022: Commons

Het evenement focust telkens op een thema dat een groeiend belang kent in het cultuur- en medialandschap. Het thema van de eerste editie was **commons**. We onderzochten de meerwaarde van commons voor cultuur en media en de impact op het beleid.

Maar wat is een common eigenlijk? Een common of gemeengoed ontstaat wanneer een groep mensen samen een **hulpbron delen en afspraken maken over het gebruik ervan**. Ook in Vlaanderen zien we initiatieven zoals 'De Koer' in Gent of 'De Garage' in Antwerpen, die steunen op het collectief bezit en beheer van materiële en immateriële bronnen.

Experten uit binnen- en buitenland

Curator **Pascal Gielen**, hoogleraar Cultuursociologie (Universiteit Antwerpen) en expert in cultural commons, presenteerde een **praktijkgericht programma**. Daarmee probeerde hij een antwoord te bieden op de vraag 'Hoe maken we ons cultuurbeleid commons proof?'

Drie internationale **gast sprekers** deelden hun inzichten:

- **Merete Sanderhoff**, curator bij het Deense Staatsmuseum voor Kunst (DSK) en auteur van [Sharing is Caring](#)
Sanderhoff lichtte toe hoe je als museum de commons-principes kunt toepassen in het beheer en de ontsluiting van je collectie, zowel digitaal als fysiek. Zo investeert het DSK bijvoorbeeld in de digitalisering van zijn collectie in hoge kwaliteit, met de bedoeling ze online beschikbaar te stellen voor het grote publiek.
- **Michel Bauwens**, oprichter van de [P2P Foundation](#)
Bauwens schetste hoe we ons op een keerpunt in de geschiedenis bevinden, waar economische systemen op hun grondvesten daveren. Hij legde het principe uit van een economie gebaseerd op commons-principes en lichtte toe waarom hij dit contributieve model met gezamenlijke afhankelijkheid als een valabele derde weg tussen markt en overheid ziet.
- **Iva Čukić**, oprichter [Ministry of Space](#)
Čukić pleitte voor een gemeenschappelijk gebruik van ruimte in de cultuursector en illustreerde dat met inspirerende voorbeelden uit Belgrado. Ze gaf als voorbeeld een common culturele ruimte, waarvan er 300 sleutels in omloop zijn bij creatievelingen, zonder dat er tot nu toe misbruik van werd gemaakt.

Tijdens de lunch maakten de deelnemers kennis met **Commons Lab**, een sociaal-culturele vereniging die vernieuwende en inspirerende commons-gerichte experimenten opstart en ondersteunt. Zij brachten aan de hand van de input van de deelnemers initiatieven in Vlaanderen in kaart.

In de namiddag vonden 4 parallele **workshops** plaats. Wouter Hillaert ([Common Income](#)) werkte twee workshops uit over 'commons en financiën', Evi Swinnen ([Timelab](#)) legde in een participatieve workshop de link tussen 'commons en ruimte' en David Nassen ([IDEA Consult](#)) inspireerde over 'commons en digitalisering'.

10.4 Frans Masereel Centrum blaast 50 kaarsjes uit

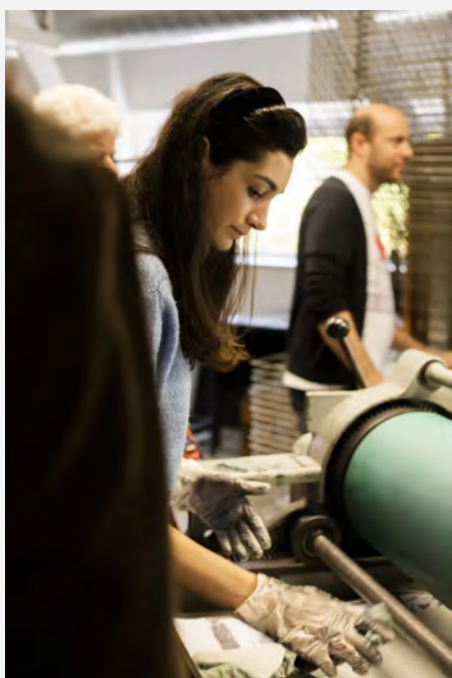
Op 15 oktober 2022 vierde het Frans Masereel Centrum zijn 50ste verjaardag. Het kunstencentrum voorzag een gevarieerd verjaardagsprogramma vol artistieke activiteiten en stelde daarvoor zijn unieke ateliers open voor het grote publiek. Maar liefst 800 kunstliefhebbers vierden mee feest. Centraal op het programma stond de voorstelling van een onderzoekspublicatie over de 50-jarige geschiedenis van het centrum.

Het internationale kunstencentrum Frans Masereel ontvangt jaarlijks tussen de 50 en 100 kunstenaars van over de hele wereld. Ze verblijven er een tijdje om zich te verdiepen in **printed matter at large** en om nieuwe **grafische projecten** te creëren.

Een memorabel verjaardagsfeest

Tientallen kunstenaars, muzikanten, onderzoekers, vrijwilligers en uiteraard medewerkers van het centrum maakten van deze verjaardag een onvergetelijk feest. Zo gaven enkele kunstenaars een **demonstratie van verschillende grafische technieken**, zowel op de verschillende persen als in het digitale atelier. Kinderen konden de hele dag onder begeleiding **leren zeefdrukken**. De vele bezoekers konden er eveneens de **collecties van 5 kunstenaars** uit 5 verschillende decennia bewonderen. De minister van Cultuur onthulde ook nog een gedenksteen voor wegbereider Fons Mertens en architecten Lou Jansen en Rudi Schiltz.

De gemeente Kasterlee en haar inwoners werden actief betrokken bij de festiviteiten. Het voorbije anderhalf jaar liep er een participatietraject met een groep van **8 gemotiveerde lokale vrijwilligers**, het zogenaamde **Smaakpanel**. Bedoeling was het Frans Masereel Centrum op een duurzame manier meer bekend te maken bij de inwoners van de gemeente. Een van de projecten van het Smaakpanel is de **Masereelroute**: een gloednieuwe en permanente kunst- en wandelroute van 4 kilometer in de prachtige groene omgeving rond het kunstencentrum. De route werd op 15 oktober onder veel belangstelling ingewandeld.

FMC © Annemarija Gulbe

FMC © Annemarija Gulbe

FMC © Annemarija Gulbe

Onderzoek naar 50 jaar geschiedenis

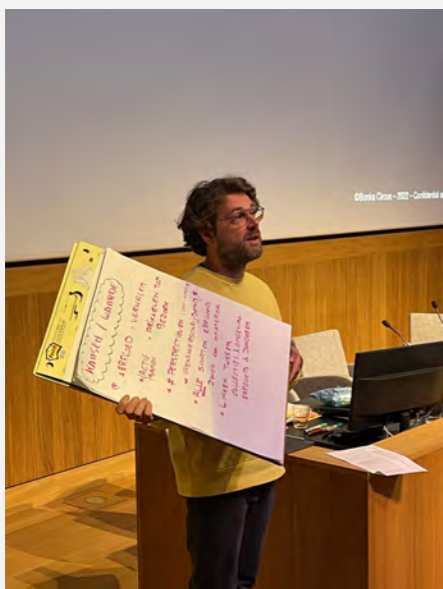
In dit jubileumjaar verscheen ook een onderzoekspublicatie over 50 jaar Frans Masereel Centrum, die ook op 15 oktober werd voorgesteld. Het boek **Diepdruk – Vlakdruk – Hoogdruk – Doordruk** brengt op basis van uitgebreid archiefonderzoek voor het eerst een **kunsthistorische en cultuurpolitieke geschiedschrijving** van het Frans Masereel Centrum. Het boek bevat rijkelijk geïllustreerde bijdrages over onder meer de architectuur van het centrum, de cultuurpolitieke context waarin het opereert en de kunstenaarsboeken die het heeft uitgegeven. Het bundelt ook interviews met kunstenaars die er verbleven en toont per decennium een selectie van grafisch werk dat in het centrum gemaakt is.

10.5 Virtueel museum van Vlaanderen: van ontwerp naar prototype

Vlaanderen werkt aan een virtueel museum. Het virtuele museum wil roerend, onroerend en immaterieel erfgoed verbinden in digitale verhalen over Vlaanderen. In 2022 zetten we een aantal belangrijke stappen in de uitwerking ervan, samen met de erfgoedsector.

Ontwerpdagen: het museumconcept uitpuren

Elk geslaagd project begint natuurlijk met een sterk ontwerp. In februari 2022 organiseerden we daarom een reeks **ontwerpdagen**. We stonden samen met de sector stil bij de resultaten van de sectorbevraging, een eerste reeks concepten en de verhalen die we willen vertellen. Aan de hand van suggesties en reacties van meer dan 130 deelnemers uit alle hoeken van de erfgoedsector puurden we het concept voor het museum verder uit.

Trefdag: demo's van de interactieve prototypes

Hoe zal het virtueel museum er concreet uitzien en welke verhalen komen er aan bod? Op 21 november, een dik halfjaar na de ontwerpdagen, lichtten we een **eerste tijpje van de sluier** op. We organiseerden een trefdag in Brussel voor professionals uit de cultureel-erfgoedsector. Op het programma: een stand van zaken van het project en demo's van de interactieve prototypes.

Op de **trefdag** konden mensen ook luisteren naar de inzichten die we tijdens gebruikerstesten hadden verzameld. Maar ook digital storytelling en de redactionele, technologische en organisatorische aspecten kwamen uitgebreid aan bod.

Benieuwd naar de prototypes? Test de demo's op doemee.museumvanvlaanderen.be.

10.6 Jongerenevent #KZEGHETU: de stem van jongeren #GEHOORD

In 2022 konden we jongeren opnieuw live betrekken bij de verschillende thema's van het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan (JKP). We nodigden hen uit om samen met ons na te denken over zaken zoals gezonde en leefbare buurten, je goed in je vel voelen of het klimaat. Meer dan 100 leerlingen tussen de 14 en 20 jaar lieten hun stem horen.

Het **JKP** is een beleidsinstrument van de Vlaamse Regering dat het jeugd- en kinderrechtenbeleid in Vlaanderen bundelt. Het plan omvat de acties en maatregelen die de Vlaamse ministers in deze regeerperiode voorzien voor kinderen en jongeren.

Boeiende jongerendag in Brussel

Op 9 mei 2022 nodigden we jongeren en leerkrachten uit voor het jeugd-evenement **#KZEGHETU** in het Herman Teirlinckgebouw in Brussel. Na 5 interactieve [online inspiratiesessies](#) met jeugdwerkpartners, lokale besturen en experts konden we eindelijk ook de jongeren zelf aan het woord laten over het JKP.

Meer dan 100 leerlingen tussen de 14 en 20 jaar kregen de kans om kennis te maken met de vele thema's van het JKP en hun stem te laten horen. Onder hen was er ook één OKAN-klas en één klas met jongeren met een beperking.

De **thema's** van het JKP gaan van (cyber)pesten, kindvriendelijke buurten, het klimaat, gender tot (sociaal) ondernemerschap, je goed in je vel voelen en zoveel meer. Kortom, thema's waarmee jongeren **dagelijks** in aanraking komen. Op het programma stonden getuigenissen, interessante gesprekken en participatieve activiteiten.

Dit event was tevens het 'terugkommoment' van de **scholentour** van de Vlaamse minister van Jeugd. Hij bezocht eerder 5 scholen die een opdracht hadden uitgevoerd rond kinderrechten. Die scholen presenteerden hun creaties tijdens **#KZEGHETU**.

10.7 What the Media!? - Geslaagde eerste Dag van de Jeugdjournalistiek

Op 23 april vond de allereerste Dag van de Jeugdjournalistiek plaats. 250 jongeren tussen 12 en 26 jaar konden er proeven van wat het Vlaamse medialandschap en journalistieke veld hen te bieden hebben. Met 3 doelgroepspecifieke programma's op 3 verschillende locaties in Antwerpen kregen ze een gevarieerd aanbod: ze gingen in gesprek met experts, vlogden erop los, maakten radio en video en leerden bij over deepfake, factchecking en haatspraak.

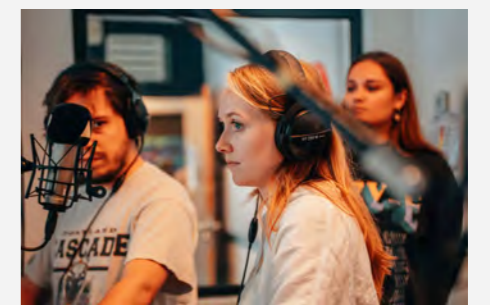
Een belangrijke prioriteit van het Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP) 2020-2024 is **Mediawijsheid**: kinderen en jongeren sterker maken als kritisch denkende en mediawijze burgers. Enerzijds willen we de competenties van kinderen en jongeren in een gemediatiseerde samenleving verhogen, anderzijds focussen we op weerbaarheid en het omgaan met risico's van online en offline media. Beide thema's kwamen op de Dag van de Jeugdjournalistiek aan bod.

De organisatie van deze dag werd via een overheidsopdracht uitbesteed, maar de aansturing bleef in handen van het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Zo werkten beleidsmedewerkers Jeugd en Media actief mee aan de invulling van de dag en de vormgeving van het voortraject. Een mooi staaltje van teamoverschrijdende **samenwerking**.

Voortraject mondt uit in hoogstaand event

StampMedia organiseerde een voortraject in elke Vlaamse provincie, in samenwerking met jeugdjournalistieke en andere cultuureducatieve partners. Quindo liep een voortraject in West-Vlaanderen, Mediaraven in Oost-Vlaanderen, Villa Basta in Limburg, Trill in Vlaams-Brabant en StampMedia in Antwerpen. In die trajecten werden 183 jongeren begeleid om objectieve en maatschappelijk relevante **informatie** te verzamelen. Daarvoor namen ze deel aan mediakampen en workshops en maakten ze documentaires, vlogs en fotoreportages.

Climax van voortraject was een groot journalistiek en nieuwsmediaevent op zaterdag 23 april, met **3 programma's** op maat op **3 locaties** in Antwerpen. In de Permekebibliotheek konden jongeren van 12 tot 15 jaar terecht voor een TikTokparcours, een YouTube-parcours of een Reporterparcours. In de AP Hogeschool namen 16- tot 26-jarigen deel aan workshops, gesprektafels en lezingen. In JC De Branderij werd een apart traject voor de jongeren van de J100 georganiseerd, dat zijn jongeren uit de Antwerpse wijken. In dat traject kwamen woordvoerderschap, sociale media en een workshop podcasten aan bod.

What The Media!? Award 'Ongehoord' voor 5 jongeren

Aan de Dag van de Jeugdjournalistiek was ook een wedstrijd gekoppeld, met een prijs van 500 euro en een 'meeloopdag' op de redactie van een mediabedrijf. Er waren 25 inzendingen van in totaal 41 jongeren. De Vlaamse minister van Jeugd en Media bekroonde de volgende winnaars:

- Nicolas De Leener voor zijn [column over de onderdrukking van het Russische volk](#)
- Sarah Marrou met haar [verhaal over Zubaidah Al Hussein](#), een 18-jarige meisje met een vluchtverhaal
- Gaëlle Vumi en Dami Olomoniyi met hun [stuk over tweedegeneratiemigrant Farah](#)
- Fee De Pauw met haar [artikel over de precare omstandigheden van buitenlandse au pairs](#) in ons land.

11. Kerncijfers

- 11.1 Personeelscijfers
- 11.2 Algemeen budget
- 11.3 Budgetten in de kijker
- 11.4 Dossierbehandeling
- 11.5 Cultuurgoederen
- 11.6 Jeugdwerk
- 11.7 Klantenbereik
- 11.8 Onderzoeksinzet

1

Personeelscijfers

355,28

VTE

401

personeelsleden

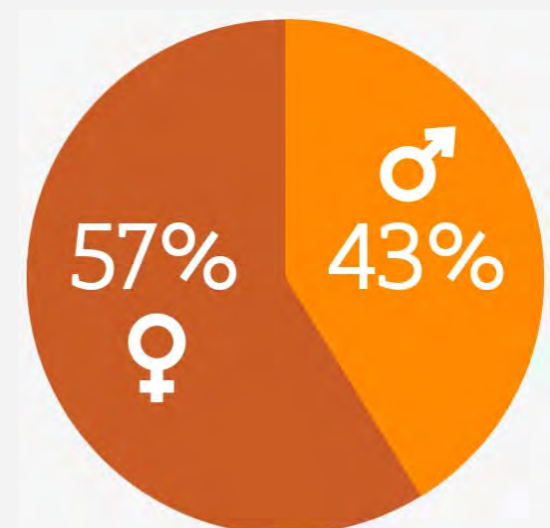
174

mannen onder het personeel

227

vrouwen onder het personeel

EIGEN INSTELLINGEN

In deze cijfers worden onze eigen instellingen* meegeteld. Zij zijn goed voor 91,2 VTE (*Voeren, Lijsternest, Roger Raveelmuseum, DAB Kasteel van Gaasbeek, DAB Alden Biesen, DAB Frans Masereelcentrum en DAB Uitlendienst kampeermateriaal)

91,2
VTE

20
jaar

jongste medewerker in 2022

45
jaar

gemiddelde leeftijd medewerkers

66
jaar

oudste medewerker in 2022

2

Algemeen budget

in duizend euro
55.871.449
totaal Vlaamse overheid

in duizend euro

970.289

budget Departement Cultuur, Jeugd en Media

Uitvoering 2022
in duizend euro

Cultuur

CULTURELE ORGANISATIES	382.566
CULTURELE PROJECTEN	27.208
INTERNATIONAAL EN INTERREGIONAAL CULTUURBELEID	11.522

421297

JEUGD

JEUGDORGANISATIES	57.077
JEUGDPROJECTEN	2.851
INTERNATIONAAL EN INTERREGIONAAL JEUGDBELEID	327

60256

MEDIA

MEDIAORGANISATIES	97.465
MEDIAPROJECTEN	23.922
OPENBARE OMROEP	287.246
ONAFHANKELIJKE TOEZICHTHOUDER	1.740
INTERNATIONAAL EN INTERREGIONAAL MEDIABELEID	89

410462

BELEIDSVELD OVERSCHRIJDEND

INVESTEREN IN INFRASTRUCTUUR	94.249
BELEIDSWERKING EN INTERNATIONAAL BELEID ONDERSTEUNEN	95.717

189966

APPARAAT

LONEN & WERKING

26.861

26861

3

Budgetten in de kijker

Cultuur - subsidies

Kunsten	212.531
Sociaal-cultureel volwassenenwerk	77.602
Cultureel erfgoed	74.289
Lokaal cultuurbeleid	16.550
Bovenlokaal cultuur	10.344
Amateurkunsten	11.198
Participatiebeleid	8.092
Algemene steunpunten cultuur	7.119
Circus	6.397
Lotto (sociaal-cultureel werk, participatiebeleid)	1.578
Vlaamse gebarentaal	258

Alle onderstaande
cijfers van budgetten in de kijker:
in duizend euro

Jeugd - subsidies

Jeugd- en kinderrechtenbeleid	36.842
Jeugdverblijfcentra en hostels	6.182
Bovenlokaal jeugdwerk	7.139
Bovenbouw jeugd	5.404
Lokaal jeugdwerk	1.182
DAB ULDK	1.174
Kampeermateriaal	1.354

Fondsen

VAF (film, game, media)	40.371
Topstukkenfonds	1.563
Literatuur Vlaanderen	9.464

Cultuur- en jeugdinfrastructuur (vroeger FOCI)
91.380

4

Dossierbehandeling

digitale dossiers over subsidies, erkenningen en aankopen

4399

behandelde dossiers

2471

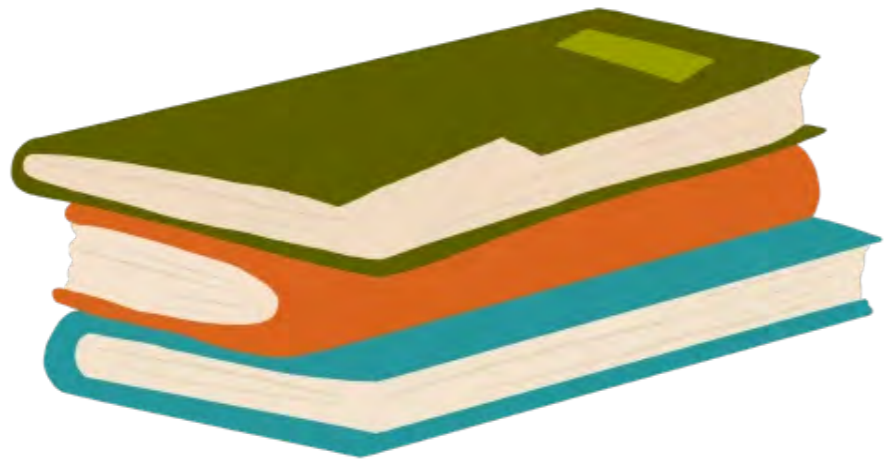
toegekende dossiers

391

dossiers in aanvraag

6

toegekende dossiers zijn stopgezet

2.592

goedgekeurde dossiers 2022 waarop toezicht wordt uitgevoerd

1.396

afgekeurde dossiers

120

afgekeurde dossiers wegens onontvankelijk

15

afgekeurde dossiers wegens ingetrokken

5

Cultuurgoeederen

aantal definitieve beschermingen als topstuk

4

verzamelingen

143

individuele voorwerpen

40

transporten van kunstwerken

7

toegekende bruikleenaanvragen voor kunstwerken

433

aantal toegekende uitvoervergunningen cultuurgoeederen

de beide Vlaamse Erfgoedbanken tellen gezamenlijk

1467
erfgoedcollecties, waarvan

102
nieuwe in 2022

en
1860929
geregistreerde objecten

waarvan
139932
geregistreerd in 2022

767172

objecten worden online ontsloten op www.erfgoedinzicht.be en www.erfgoedplus.be

326
georganiseerde cursussen

8.945
deelnemers

4.995
afgeleverde attesten jeugdwerk

72
nieuw erkende stageplaatsen
2022

2.207
totaal aantal
erkende stageplaatsen

Jeugdverenigingen kunnen een kadervormingstraject aanbieden aan jongeren voor het behalen van een attest van animator, hoofdanimator of instructeur in het jeugdwerk.

De Uitleendienst Kampeermateriaal verhuurt tenten aan (jeugd)verenigingen, onderwijsinstellingen, multifunctionele centra voor jongeren met een handicap (mfc's) en overheden. De 2.301 senior- en 3.273 patrouilletenten in voorraad hebben respectievelijk 6.172 en 7.707 ontleningen mogelijk gemaakt.

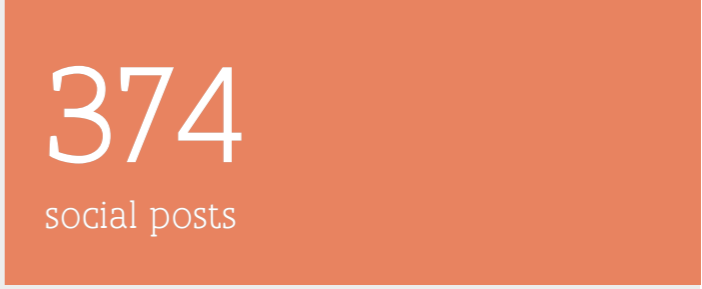
7

Klantenbereik

website

Cijfers social media
over de verschillende kanalen heen

5380

Facebook

7180

LinkedIn

aantal volgers op 31 december 2022

2580

Instagram

aantal abonnees nieuwsbrieven

2.414

abonnees nieuwsbrief KUNSTEN

3.397

abonnees nieuwsbrief JEUGD

2.032

abonnees nieuwsbrief CULTUREEL ERFGOED

2.296

abonnees nieuwsbrief SOCIAAL-CULTUREEL WERK

events

48

events

5300

deelnemers aan events

20

online events

1530

deelnemers aan online events

Onderzoeksinzet

in 2022 zette het departement afgerond

1550000

in voor onderzoek voor de beleidsvelden cultuur, jeugd en media.

onderzoekskalender

600000

voor onderzoeksopdrachten

ad hoc onderzoeksopdrachten

270.000

680000

wetenschappelijke steunpunten
voor cultuur, jeugd en media

[Terug naar boven](#)

Delen

Enkele markante cijfers
over de verdeling van de
relancemiddelen
en over de projecten

Foto: © Muzische workshops

Transformatieplannen media

5 projecten worden ondersteund in het kader van de projectoproep **desinformatie**.

18 projecten worden gesteund in het kader van de projectoproep **digitale transformatie**.

10 Vlaamse mediaorganisaties maken gebruik van het **crossmediaal meetsysteem**.

Foto © Muzische workshops

Media (algemeen)

Vanuit de bevoegdheid media:

- werd **40.627.840 euro** geïnvesteerd in de **brede audiovisuele en mediasector** via relance
- werden **30 projecten** ondersteund (garantiefonds en impuls aan VAF niet meegerekend) en **70 unieke ondernemingen/bedrijven** (garantiefonds en impuls aan VAF niet meegerekend).

Vanuit de bevoegdheid **cultuur** werd **10.308.070 euro** geïnvesteerd in de audiovisuele sector via relance.

Mediawijsheid

66 uren vorming (nog lopende) werden georganiseerd in het kader van het **bovenlokaal digitaal inclusiebeleidsplan**.

2.572 deelnemersuren (nog lopende) van personen uit organisaties die werken met kwetsbare jongeren, mensen met een beperking of senioren in het kader van het **bovenlokaal digitaal inclusiebeleidsplan**.

1.565 klassen uit het secundair onderwijs (nog lopende) hebben deelgenomen aan het flankerend traject bij **Nieuws in de Klas**.

Jeugd

Financiering van **29 projecten** ter versterking van **kinderen en jongeren in kwetsbare situaties** (projecten zijn gekozen in het vierde kwartaal van 2021, worden afgerond uiterlijk in het derde kwartaal van 2023).

Jeugdinfrastructuur

69 goedgekeurde dossiers kwaliteitsvolle basisvoorzieningen en inrichting van jeugdinfrastructuur.

52 gratis energiescans (nog lopende).

Aankoop van **386 senior- en patrouilletenten** voor de uitbreiding van de stock in ULDK.

Kunst in Opdracht

5 projecten gerealiseerd.

Digitalisering collecties

16 gehonoreerde projecten via reglement rond inhaalbeweging op vlak van digitale collectieregistratie.